

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 **תוכן עניינים**

	חלק א': עקרונות יסוד	
8	מטרות התקנות	סעיף 1
8	הליך שיפוטי ראוי והוגן	סעיף 2
8	ניהול המשפט וחובת בעלי הדין	סעיף 3
8	שימוש לרעה בהליך השיפוטי	סעיף 4
8	איזון אינטרסים	סעיף 5
8	אופן יישום עקרונות היסוד בתקנות אלה	סעיף 5א
	חלק ב': סדרי דין כלליים	
	פרק א': הגדרות	
8	הגדרות	סעיף 6
	פרק ב': סמכות מקומית	
10	מקום שיפוט	סעיף 7
10	מקום שיפוט במקרים אחרים	סעיף 8
	פרק ג': כתבי טענות	
	סימן א' כתבי טענות – כללי	
10	כתב תביעה וכתב הגנה – כללי	סעיף 9
10	כתב תביעה – כותרת	סעיף 10
11	תמצית הטענות בכתב התביעה	סעיף 11
11	כתב הגנה – כותרת	סעיף 12
11	תמצית הטענות בכתב ההגנה	סעיף 13
12	חלקו השלישי של כתב הטענות	סעיף 14
12	נספחים לכתבי הטענות	סעיף 15
12		סעיף 16
12	שאלון בתובענה שעניינה נזק גוף	סעיף 17
12	כתב תשובה	סעיף 18
12	תביעה אזרחית נגררת	סעיף 19
12	בקשת רשות להתגונן בחוק ההוצאה לפועל	סעיף 20
	סימן ב': כתב תביעה שכנגד	
13	תביעה שכנגד, הגנה שכנגד וכתב תשובה שכנגד	סעיף 21
	סימן ג': הודעה לצד שלישי	
13	הודעה לצד שלישי	סעיף 22
13	תוכן ההודעה ודינה	סעיף 23
	סימן ד': כתבי טענות ומסמכים – הוראות שונות	
13	איחוד עילות תביעה	סעיף 24
13	תביעת מלוא הסעד וכל הסעדים בשל עילה אחת	סעיף 25
13	בעלי דין בתובענה	סעיף 26
13	הסתמכות על עובדות שונות	סעיף 27
13	העלאת טענות מקדמיות בכתב הגנה	סעיף 28
14	טענות חוסר סמכות, תניית שיפוט זר או פורום בלתי נאות	סעיף 29
14	ציון מועד ההגשה האחרון	סעיף 30
14	צורת כתב טענות	סעיף 31
14	ניסוח כתב טענות	סעיף 32
14	קבלת מסמך לרישום	סעיף 33
	פרק ד': דיון מקדמי בין בעלי הדין ופגישת מהו"ת	
14	מטרת הדיון המקדמי	סעיף 34

14	דיון מקדמי בין בעלי הדין	סעיף 35
15	דיווח לבית המשפט	סעיף 36
15	פגישת מהו"ת	סעיף 37
16	אי-מילוי הוראות הפרק	סעיף 38
16	אי-תחולת הוראות הפרק	סעיף 39
	פרק ה': איחוד תובענות	
17	איחוד דיון בתובענות	סעיף 40
	פרק ו': סילוק כתבי טענות	
17	מחיקת כתב תביעה	סעיף 41
17	מחיקה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט	סעיף 42
17	דחיית תביעה במקרים מיוחדים	סעיף 43
17	הפסקת תובענה	סעיף 44
17	מחיקה מינהלית מחוסר מעש	סעיף 45
	פרק ז': תיקון כתב טענות	
17	הוראה לתיקון כתב טענות	סעיף 46
18	תשובה לכתב טענות מתוקן	סעיף 47
18		סעיף 48
	פרק ח': בקשות ורשימת בקשות	
18	בקשות	סעיף 49
19	הגשת בקשה בכתב והדיון בה	סעיף 50
19	דיון בעל פה בבקשה	סעיף 51
19	דיון בבקשות	סעיף 52
19	הוצאות הבקשה	סעיף 53
19	קביעה בדיון דבר פנייה לבית המשפט	סעיף 54
19	פניות	סעיף 55
	פרק ט': שאלונים, גילוי ועיון במסמכים	
20	שאלונים	סעיף 56
20	גילוי מסמכים	סעיף 57
20	עיון במסמכים	סעיף 58
20	בקשה בעניין הליך גילוי ועיון ומענה לשאלון	סעיף 59
20	אי-מילוי הוראות הפרק	סעיף 60
	פרק י': קדם-משפט	
20	מועד לקיום קדם-משפט	סעיף 61
21	הגשת רשימת עדים לקראת קדם-המשפט	סעיף 62
21	ישיבת קדם-המשפט וסמכות בית המשפט בקדם-משפט	סעיף 63
	פרק י"א: הדיון	
22	רציפות הדיון	סעיף 64
22		סעיף 65
22	סדר הטיעון	סעיף 66
22	דרך הבאת הראיות	סעיף 67
22	התנגדות לשאלות	סעיף 68
22	סמכות בית המשפט בחקירה	סעיף 69
22	הגשת העתק מסמך	סעיף 70
22	הצגת ראיות במדיה אלקטרונית או דיגיטלית על ידי בעל דין	סעיף 71
23	עדות בהיוועדות חזותית	סעיף 72
23	עדות מוקדמת	סעיף 73
23	דרך סיכום טענות	סעיף 74
23	אי-התייצבות לדיון	סעיף 75

23	הפרדת הדיון	סעיף 76
23	המשך דיון בפני מותב אחר	סעיף 77
	פרק י"ב: דיון מהיר	
23	תחולת ההוראות	סעיף 78
24	צרופות לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר וגילוי מסמכים מוקדם	סעיף 79
24	הוראות ומועדים מיוחדים	סעיף 80
25	תביעה לפינוי מושכר – הוראות מיוחדות	סעיף 81
25	הוראות מיוחדות החלות על תביעת רכב	סעיף 81א
25	פסק הדין בתובענה בדיון מהיר	סעיף 82
	פרק י"ג: עדים	
25	הזמנת עדים	סעיף 83
26	ערובה להוצאות העדים	סעיף 84
26	התייצבות לעדות	סעיף 85
26	שכר עדים והוצאותיהם	סעיף 86
	פרק י"ד: מומחים	
26	מומחים מטעם בעלי הדין	סעיף 87
26	מומחה מטעם בית המשפט	סעיף 88
27	העדר ניגוד עניינים	סעיף 89
27	סמכותו של מומחה מטעם בית המשפט	סעיף 90
27	חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט	סעיף 91
27	שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית המשפט	סעיף 92
27	אי-קיום ההוראות	סעיף 93
	פרק ט"ו: סעדים זמניים	
	סימן א': כללי	
28	מטרת הסעד הזמני	סעיף 94
28	בקשה לסעד זמני	סעיף 95
28	התחייבות עצמית וערובה	סעיף 96
28	הדיון בבקשה	סעיף 97
29	עיון מחדש	סעיף 98
29	שמיעת התובענה במקום דיון בסעד הזמני	סעיף 99
29	פקיעת הסעד הזמני	סעיף 100
29	מימוש ערובה או השבתה	סעיף 101
	סימן ב': עיקול זמני	
29		סעיף 102
29	צו עיקול זמני	סעיף 103
29	הודעה למחזיק	סעיף 104
30	מחזיק שלא הודה	סעיף 105
30	עיקול זמני לטובת תובע שזכה בתביעתו	סעיף 106
30	החלת חוק ההוצאה לפועל	סעיף 107
30	המצאה למדינה או לתאגיד בנקאי	סעיף 108
	סימן ג': צו מניעה זמני	
30	צו מניעה זמני	סעיף 109
30	תחולה על צו מניעה זמני	סעיף 110
	סימן ד': כינוס נכסים זמני	
30	מינוי כונס נכסים זמני	סעיף 111
30	סייגים למינוי כונס	סעיף 112
31	סמכות הכונס	סעיף 113

31	כניסה לחצרים	סעיף 114
31	כניסה, חיפוש ותפיסה	סעיף 115
31	חיפוש בחומר מחשב	סעיף 116
31	מתן דין וחשבון	סעיף 117
31	הוראות בדבר הנכסים התפוסים	סעיף 118
32	שמירת סודיות	סעיף 119
32	זכויות מחזיק וצד שלישי	סעיף 120
32	שכר כונס נכסים	סעיף 121
32	חובותיו של כונס נכסים	סעיף 122
	סימן ה': תפיסת ראיות	
32	תפיסת ראיות	סעיף 123
	סימן ו': עיכוב יציאה מן הארץ	
33	צו עיכוב יציאה מן הארץ	סעיף 124
33	בקשה לצו עיכוב יציאה מן הארץ	סעיף 125
33	התחייבות עצמית וערובה של המבקש	סעיף 126
33	ערובה של המשיב	סעיף 127
33	צו עיכוב וצו הרחקה	סעיף 128
	פרק ט"ז: ההחלטה השיפוטית	
33	פסק דין או החלטה אחרת	סעיף 129
33	פסק דין בהעדר הגנה	סעיף 130
34	ביטול החלטה לפי צד אחד	סעיף 131
34	סעד בעת מתן פסק הדין או בתכוף לו	סעיף 132
34	פסיקתה	סעיף 133
	פרק י"ז: הערעור	
34	הגשת ערעור או בקשת רשות לערער	סעיף 134
35	הבטחת הוצאות המשיב	סעיף 135
35	משיבים בערעור	סעיף 136
35	מועדים	סעיף 137
35	דיון בערעור	סעיף 138
35	רשות ערעור על החלטה בעניין סעד זמני	סעיף 139
35	תשובה בכתב והשלמה לסיכומים בכתב	סעיף 140
36	בקשה בערעור	סעיף 141
36	תיקון ערעור או תשובה בכתב	סעיף 142
36	איחוד ערעורים	סעיף 143
36	ראיות חדשות בערעור	סעיף 144
36	עיכוב ביצוע	סעיף 145
36	סמכות בית המשפט בערעור	סעיף 146
36	מחיקה או דחייה של ערעור	סעיף 147
36	פסק הדין בערעור	סעיף 148
37	החלטה בבקשת רשות ערעור לאחר שתי ערכאות	סעיף 148א
37	בקשת רשות לערער – הוראות מיוחדות	סעיף 149
37	השגה על החלטות שאינן פסק דין	סעיף 150
	פרק י"ח: הוצאות	
37	תכלית ההוצאות	סעיף 151
37	פסיקת הוצאות	סעיף 152
37	שיעור ההוצאות	סעיף 153
38	הוצאות בהינתן פסק דין בהעדר הגנה	סעיף 154
38	הוצאות משפט	סעיף 155

38	הארכת הליך שלא לצורך	סעיף 156
38	ערוכה לתשלום הוצאות	סעיף 157
	פרק י"ט: המצאות	
38	מטרת ההמצאה והמצאה כדין	סעיף 158
38	הגדרות	סעיף 159
39	חובת המצאה	סעיף 160
39	דרכי המצאה ומועדיה	סעיף 161
40	חריגים להמצאה באמצעי אלקטרוני	סעיף 162
40	ביצוע ההמצאה	סעיף 163
41	תחליף המצאה	סעיף 164
41	הוראות כלליות להמצאה	סעיף 165
41	המצאה מחוץ לתחום המדינה	סעיף 166
42	הליך ההמצאה מחוץ למדינה	סעיף 167
42	בקשה לכפירה בסמכות מכוח המצאה מחוץ לתחום המדינה	סעיף 168
42	המצאה לנתבע שכפר בסמכות	סעיף 169
	פרק כ': הוראות כלליות	
	סימן א': ייצוג בעלי דין ופסולי דין	
42	ייפוי כוח לעורך דין	סעיף 170
42	צירוף ייפוי כוח	סעיף 170א
42	רשימת עורכי הדין	סעיף 171
43	הפסקת ייצוג של עורך הדין	סעיף 172
43	אפוטרופוס לדין	סעיף 172א
	סימן ב': טענת פסלות	
43	בקשה לפסלות שופט	סעיף 173
43	ערעור על החלטה בדבר פסלות שופט	סעיף 174
	סימן ג': שונות	
43	סמכות מנהל בתי המשפט	סעיף 175
43	שינוי מועד דיון	סעיף 175א
44	סמכות כללית של בית המשפט למתן הוראות	סעיף 176
44	סמכות עוזר משפטי	סעיף 177
44	תצהיר	סעיף 178
44	מניין הימים	סעיף 179
44	תחולה, הוראת מעבר ותחילה	סעיף 180
45	תוספת ראשונה	
47	תוספת שנייה	
		סעיף 1
47	תוספת שלישית	

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 108 ו-109 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – החוק), אני מתקינה תקנות אלה:

חלק א': עקרונות יסוד

1. מטרת התקנות – מטרת תקנות סדר הדין האזרחי הן לקבוע סדר דין לניהול ההליכים האזרחיים בבית המשפט, ליצור ודאות דיונית, למנוע שרירותיות ולהגשים את העקרונות החוקתיים העומדים ביסודו של הליך שיפוטי ראוי והוגן, כדי להגיע לחקר האמת, ולהשיג תוצאה נכונה ופתרון צודק של הסכסוך.
2. הליך שיפוטי ראוי והוגן – הליך שיפוטי ראוי והוגן מתקיים במערכת שיפוטית עצמאית ובלתי תלויה שהוקמה לפי דין, נגישה לציבור, מקיימת דיון לפי כללי הצדק הטבעי, מכריעה בתוך זמן סביר על יסוד הטענות ההדדיות המובאות לפנייה, מנהלת את ההליך ופוסקת בו באופן שוויוני, מידתי ויעיל ומנמקת את החלטותיה.
3. ניהול המשפט וחובת בעלי הדין – (א) בית המשפט אחראי על ניהול ההליך השיפוטי לשם הגשמת המטרות שביסוד תקנות אלה; לשם כך עליו ליזום, אם נדרש, ולהחליט כל החלטה לפי תקנות אלה במטרה לקדם את התנהלותו של הליך ראוי והוגן.
(ב) חובת בעלי הדין ובאי כוחם היא לסייע לבית המשפט בקיום המוטל עליו לפי תקנות אלה, וכן לנהוג בתום לב ובהגינות דיונית תוך שהם מסייעים במימוש התכלית הדיונית, ובכלל זה העמדת הפלוגות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין, מיקודן, בירורן והכרעה בהן.
4. שימוש לרעה בהליך השיפוטי – לא יעשה בעל דין או בא כוחו שימוש לרעה בהליכי משפט ובכלל זאת פעולה בהליך שמטרתה או תוצאתה לשבשו, להשהות או להטריד בעל דין, לרבות פעולה בלתי מידתית לאופי הדיון, לעלותו או למורכבותו.
5. איזון אינטרסים – בית המשפט יאזן, לפי הצורך, בין האינטרס של בעלי הדין ובין האינטרס הציבורי; לעניין זה, "אינטרס ציבורי" – נגישות הציבור למערכת בתי המשפט לרבות קיומו של דיון משפטי צודק, מהיר ויעיל, חיסכון במשאבי זמן ועלויות, מניעת הכרעות סותרות ומניעת שימוש לרעה בהליך השיפוטי.
- 5א. אופן עקרונות היסוד – עקרונות היסוד שבחלק זה ישמשו את בית המשפט בהפעילו את שיקול דעתו לפי תקנות אלה או לפי כל חיקוק אחר המפנה אליהן.

חלק ב': סדרי דין כלליים

פרק א': הגדרות

6. הגדרות – בתקנות אלה –
 "בוררות" – כמשמעותה לפי חוק הבוררות;
 "גישור" – כהגדרתו בסעיף 79 לחוק;
 "דין זר" – דין שאינו חל בישראל;
 "הוצאות" – שכר טרחת עורך דין והוצאות המשפט;
 "החלטה" – פסק דין, פסק דין חלקי וכל החלטה אחרת;
 "חוק אכיפת פסקי חוץ" – חוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958;
 "חוק הבוררות" – חוק הבוררות, התשכ"ח-1968;
 "חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות" – חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962;
 "חוק ההוצאה לפועל" – חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;
 "חוק זכויות החולה" – חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996;
 "חוק חסינות מדינות זרות" – חוק חסינות מדינות זרות, התשס"ט-2008;
 "חוק מרשם האוכלוסין" – חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965;
 "חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים" – חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;
 "טענה מקדמית" – טענה שיש בה כדי לסלק את התביעה כולה או מקצתה על הסף;
 "כתב טענות" – מסמך שמגיש בעל דין המשמש לטיעון בהליך לפי תקנות אלה;

"כתב טענות אחרון" – כתב תשובה או המועד שחלף להגשתו, לפי המוקדם, ובדיון מהיר – כתב הגנה;

"מומחה" – מי שמוכר כמומחה לפי כל דין ובאין דין כאמור, בעל ניסיון וידע בעניין שבמדע, במחקר, באמנות או במקצוע, למעט בעניין שבמשפט שאינו דין זר;

"מחזיק" – אדם, זולת המשיב בבקשה לסעד זמני, שברשותו מצויים נכסים שלגביהם התבקש או ניתן סעד זמני;

"מנגנון חלופי ליישוב סכסוך" – דרך לפתרון הסכסוך בהסכמה מחוץ לכותלי בית המשפט שהיא, בין השאר, גישור, בוררות וכיוצא באלה;

"מסמך" – כל כתב לפי תקנות אלה, ובכלל זה החלטה והזמנת עד;

"מסמך מהותי" – (בוטלה);

"מספר זהות" –

(1) לגבי יחיד – אם הוא תושב ישראל, מספר זהותו במרשם האוכלוסין כמשמעותו בסעיף 2 לחוק מרשם האוכלוסין; אם אינו תושב ישראל, שם המדינה שבה הוצא הדרכון ומספרו; באין אלה – פרטי זיהוי מספיקים אחרים, אם יש כאלה;

(2) לגבי תאגיד – מספר הרישום שלו לפי הדין החל עליו; ואם הוא תאגיד זר, גם שם המדינה שבה הוא רשום;

"מען" – כתובת של אדם לפי סעיפים 2(א)(11) ו-11(א) לחוק מרשם האוכלוסין, ובהעדר שם לרחוב או מספר לבית – סימן זיהוי אחר ובלבד שלא יצוין מספר תא דואר בלבד, ואם מדובר בתאגיד, הכתובת הרשומה לפי הדין החל עליו ובלבד שלא יצוין מספר תא דואר בלבד;

"נכס" – מקרקעין, מיטלטלין וזכויות, בין אם הגיע מועד מימושן ובין אם לאו;

"עילת תביעה" – מסכת העובדות הנדרשות כדי לזכות את התובע בקבלת הסעד שהוא מבקש;

"ערובה" – הפקדת סכום כסף בקופת בית המשפט או מתן ערבות צד שלישי לרבות ערבות של מוסד פיננסי;

"פקודת הראיות" – פקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971;

"פרטי התקשרות" – מספר טלפון, מספר פקסימילה אם יש וכתובת דואר אלקטרוני שאליה ניתן להמציא מסמך לפי תקנות אלה;

"תביעה לפינוי מושכר" – תביעה לפינוי מושכר שאין חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972, חל עליו;

"תביעה שעניינה רשלנות רפואית" – תובענה לפיצויים בשל נזק גוף שנגרם בעקבות טיפול רפואי של מטפל או מוסד רפואי כהגדרתם בחוק זכויות החולה;

"תביעת רכב" – תובענה לפיצויים בשל נזק שנגרם לרכוש עקב שימוש ברכב מנועי;

"תובענה" – הליך המתנהל בהתאם לתקנות אלה הנפתח בהגשת כתב תביעה;

"תובענה לפיצויים בשל נזק גוף" – לרבות תביעה חוזית לקבלת תגמולי ביטוח לפי פוליסת ביטוח בשל נזק גוף; ואולם תובענה שעילתה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים אינה תובענה לפיצויים בשל נזקי גוף;

"תצהיר" – תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, לרבות הצהרה שניתנה מחוץ לישראל בכתב, בדבר אמיתות הדברים שנכתבו בה, באחת מן הדרכים האלה:

(1) בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל;

(2) לפי דין המקום שבו ניתנה ואושרה בידי נציג כאמור בפסקה (1);

(3) לפי הסדר שנקבע מכוח הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינה זרה;

(4) בפני נוטריון המוסמך לפי דין המדינה הזרה שבה ניתנה ההצהרה לאמת את החתימה על ההצהרה, ובלבד שצורף להצהרה אישור נוטריוני של תעודה מזהה של החותם וכן תעודה מאותה מדינה לפי האמנה כהגדרתה בתקנות לביצוע אמנת האג (ביטול אימות מסמכי

חוץ ציבוריים), התשל"ז-1977, שמאמתת את חתימת הנוטריון על גבי ההצהרה ומאשרת כי הוא אכן נוטריון לפי דיני אותה מדינה ;
 "תעודה ציבורית" – כהגדרתה בסעיף 29 לפקודת הראיות ;
 "תעודת עובד ציבור" – כמשמעותה בסעיף 23 לפקודת הראיות ;
 "תקנות האגרות" – תקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.
 "תקנות המומחים" – תקנות בתי המשפט (רשימת מומחים מטעם בית המשפט), התשפ"ג-2022.

פרק ב': סמכות מקומית

- מקום שיפוט 7. (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים ; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.
- (ב) כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע ; הגיש עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד.
- (ג) בית המשפט המוסמך לדון בתביעה הכוללת כמה נתבעים הוא בית משפט המוסמך לדון נגד אחד מהם לפי תקנות משנה (א) או (ב).
8. (א) תביעה שאין מקום שיפוט המתאים לה לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, תוגש לבית המשפט בירושלים שבסמכותו העניינית לדון בה, ואולם רשאי בית המשפט בירושלים להורות אחרת אם סבר שבנסיבות העניין יהיה הדיון בבית משפט אחר מתאים יותר לבעלי הדין.

פרק ג': כתבי טענות

סימן א' כתבי טענות – כללי

9. (א) הליך בבית משפט יפתח בהגשת כתב תביעה, שבמענה לו יוגש כתב הגנה.
- (ב) כתב הגנה יוגש בתוך שישים ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע, ובתביעה שעניינה רשלנות רפואית, יוגש כתב ההגנה בתוך 120 ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע ; בית המשפט רשאי להאריך את המועדים כאמור אם השתכנע כי קיימים טעמים המצדיקים זאת.
- (ג) כתב תביעה וכתב הגנה יכללו שלושה חלקים לפי הסדר המפורט להלן :
- (1) כותרת ;
 - (2) תמצית הטענות ;
 - (3) פירוט הטענות.
- (ד) חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על שני עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על תשעה עמודים אם הוגש לבית משפט שלום, ובהתאמה על שלושה ושנים עשר עמודים אם הוגש לבית משפט מחוזי ; ואולם בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על חמישה עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על עשרים וחמישה עמודים.
- (ה) (נמחקה)
10. כתב תביעה יכלול בחלקו הראשון את הפרטים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן :
- (1) הערכאה השיפוטית שאליה מוגש כתב התביעה ;
 - (2) שם התובע ומספר זהותו ;
 - (3) שם עורך דינו של התובע אם הוא מיוצג, לרבות מספר רישונו ;

- (4) מען ופרטי התקשרות של התובע, למעט בתביעה שעילתה עבירות מין או אלימות כהגדרתן בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, וכן הטרדה מינית לפי חוק הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 או הטרדה מאיימת לפי החוק למניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001;
- (4א) מען ופרטי התקשרות של עורך דינו של התובע;
- (5) שם הנתבע, ומספר זהותו אם ניתן לבררו;
- (6) מען ופרטי התקשרות של הנתבע – אם ניתן לבררם;
- (7) אם מי מבעלי הדין הוא פסול דין או קטין, כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות – ציון עובדה זו, או אם מי מבעלי הדין הוא תאגיד – ציון עובדה זו ודרך התאגדותו;
- (8) סוג התביעה ונושאה, לפי רשימה שמנהל בתי המשפט יורה;
- (9) רשימת כל הסעדים המבוקשים ושווי נושא התובענה; ואולם הוראה זו לא תחול על תובענה לפיצויים בשל נזק גוף, למעט תביעה חוזית לקבלת תגמולי ביטוח לפי פוליסת ביטוח בשל נזק גוף, ולא תחול על תובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים;
- (10) סכום אגרת בית המשפט שיש לשלם תוך הפניה לפרט בתוספת לתקנות האגרות שלפיו יש לגבות אגרה; אם התובע פטור מאגרה, יפנה לתקנה הפוטרת אותו מתשלומה לפי תקנות האגרות;
- (11) דבר קיומו של הליך נוסף בבית משפט או בבית דין, בקשר למסכת עובדתית דומה שהתובע הוא צד לו או היה צד לו;
- (12) אם עילתה של התביעה בעבירות מין, אלימות, הטרדה מינית או הטרדה מאיימת כמשמעותן בפסקה (4) – ציון עובדה זו;
- (13) הזמנת הנתבע לדין ערוכה לפי נוסח טופס 2 שבתוספת הראשונה או הזמנת הנתבע לדין באמצעות המצאה ישירות לעורך הדין המייצג, לפי העניין;
- (14) (בוטלה)
11. בחלקו השני של כתב התביעה יפרט בעל הדין את העניינים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:
- (1) תיאור תמציתי של בעלי הדין;
- (2) הסעד המבוקש באופן תמציתי;
- (3) תמצית העובדות הנחוצות לביסוסה של עילת התביעה ומתי נולדה;
- (4) העובדות המקנות סמכות לבית המשפט.
12. כתב הגנה יכלול בחלקו הראשון את הפרטים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:
- (1) הערכאה השיפוטית שאליה הוגש כתב התביעה וכן מספר התיק בבית המשפט;
- (2) שם התובע ועורך דינו ופרטיהם כפי שהם מופיעים בכתב התביעה ושמו של הנתבע ומספר זהותו;
- (3) שם עורך דינו של הנתבע אם הוא מיוצג, לרבות מספר רישונו;
- (4) מען ופרטי התקשרות של הנתבע ושל עורך דינו;
- (5) אם הנתבע הוא פסול דין או קטין, כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות – ציון עובדה זו, או תאגיד – ציון עובדה זו ודרך התאגדותו;
- (6) (נמחקה)
- (7) המועד האחרון להגשת כתב ההגנה לפי תקנה 30.
13. בחלקו השני של כתב ההגנה יפרט בעל הדין את העניינים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:
- (1) טענות מקדמיות;
- (2) תמצית טענות ההגנה שיפורטו לפי סדר עילות התביעה;
- (3) טיעונים לעניין הסעד המבוקש.

- חלקו השלישי של כתב הטענות יכלול את פירוט העובדות המשמשות יסוד לכתב הטענות וכל מידע נוסף, שתכליתו לסייע בהבהרת המחלוקת ובמיקוד הפלוגות שבין בעלי הדין. (א) 14. חלקו השלישי של כתב הטענות
- הנתבע ייחשב מודה בכל העובדות הכלולות בכתב התביעה, זולת אלה שהכחיש באופן מפורש ומפורט בחלקו השלישי של כתב ההגנה, ואולם לעניין שיעור דמי נזק יראו אותו כשנוי במחלוקת זולת אם הנתבע הודה בו במפורש. (ב) 15. נספחים לכתבי הטענות
- לכתב טענות יצורפו מסמכים אלה בלבד והם יהיו נספחי כתב הטענות:
- (1) העתק של מסמך מהותי וכל כתב אחר המשמש ביסוד הנטען בכתב הטענות; אם המסמך אינו ברשותו, יצוין בידי מי או היכן הוא מצוי, למיטב ידיעת בעל הדין;
 - (2) חוות דעת של מומחה רפואי שבכוונת בעל הדין להסתמך עליה במהלך המשפט או בקשה למינוי מומחה מטעמו של בית המשפט לפי סעיף 108א לחוק;
 - (3) בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף יצרף התובע לכתב התביעה כתב ויתור על סודיות רפואית, ערוך לפי נוסח טופס 1, א1 או 1ב לפי העניין שבתוספת הראשונה;
 - (4) בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף יצרף התובע או עורך דינו הצהרה שלפיה יצרף לכתב התביעה שיימסר לנתבע את המסמכים המנויים בתקנות משנה 15(א)(3) ו-17.
- על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי בעל דין לצרף לכתב טענות חוות דעת של מומחה שאינו בעניין של רפואה. (ב) 16. (בוטלה)
- בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ימציא התובע לנתבע, יחד עם כתב התביעה, תצהיר שיכלול מענה לשאלות המפורטות בטופס 3 שבתוספת הראשונה, אם הן נוגעות לעניין, בלי להגיש העתק לתיק בית המשפט, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת; הנתבע רשאי להגיש לבית המשפט את התצהיר או חלק ממנו במהלך שמיעת הראיות. 17. שאלון בתובענה שעניינה נזק גוף
- תובע רשאי להגיש כתב תשובה לכתב ההגנה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב ההגנה; כתב תשובה לא יכלול נימוק תביעה חדש או כל טענה שאינה מתיישבת עם טענותיו הקודמות של בעל דין; לא הגיש התובע כתב תשובה יראו אותו כמכחיש את כל הטענות שנטענו בכתב ההגנה, ובלבד שהתובע לא הודה בהן במפורש. (א) 18. כתב תשובה
- היקפו של כתב התשובה לא יעלה על שלושה עמודים, לא כולל הכותרת. (ב) 19. תביעה אזרחית כאמור בסעיף 77 לחוק תוכתר במילים "תביעה אזרחית נגררת להרשעה בפלילים" ותוגש בתוך תשעים ימים לאחר שפסק הדין בפלילים הפך לחלוט.
- הועברה לבית המשפט התנגדות לבקשה לביצוע שטר או לבקשה לביצוע תביעה שהוגשה לפי חוק ההוצאה לפועל (להלן בתקנה זו – התנגדות), לא יתגונן הנתבע זולת אם קיבל בית המשפט את ההתנגדות לפי תקנה זו (להלן בתקנה זו – רשות להתגונן). (א) 20. בקשת רשות להתגונן בחוק ההוצאה לפועל
- בית המשפט יחליט בהתנגדות על יסוד האמור בה וחקירת המצהיר, ואולם רשאי הוא לעשות כן על יסוד האמור בה בלבד. (ב) 21. במועד בירור ההתנגדות רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לקיים את הדיון במחלוקת לגופה. (ג) 22. בית המשפט רשאי להתנות רשות להתגונן בתנאים, לרבות בדבר מתן ערובה. (ד) 23. ניתנה רשות להתגונן, יראו את המסמך שהגיש המשיב ככתב תביעה ואת התצהיר שהוגש בתמיכה לבקשת הרשות להתגונן ככתב הגנה. (ה) 24. ניתנה רשות להתגונן, רשאי בית המשפט לתת כל הוראה בדבר סדרי הדיון בתובענה לרבות הוראה בדבר כתיב טענות, פלוגות והליכים נוספים שייראו סבירים או נחוצים וכן הוא רשאי להורות על קיום קדם-משפט. (ו) 25. סבירים או נחוצים וכן הוא רשאי להורות על קיום קדם-משפט.

סימן ב': כתב תביעה שכנגד (א) נתבע רשאי להגיש תביעה שכנגד עם הגשת כתב ההגנה; תובע שכנגד שהגיש תביעה שכנגד נגד מי שאינו בעל דין בתביעה המקורית, ימצא לו את כל כתבי הטענות שהוגשו עד אותו שלב. (ב) דין תביעה שכנגד כדין כתב תביעה לכל דבר ועניין והיא אינה תלויה בהמשך קיומה של התביעה העיקרית; התקנות בדבר הגשת כתב תביעה, כתב ההגנה וכתב תשובה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על כתב תביעה שכנגד ועל כתב ההגנה שכנגד ועל כתב תשובה שכנגד. (ג) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת התביעה שכנגד וסדר ניהולה.	21.	תביעה שכנגד, הגנה שכנגד וכתב תשובה שכנגד
סימן ג': הודעה לצד שלישי 22. נתבע רשאי לתת הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים שבהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד השלישי, הכרוכה בנושא התובענה. (א) התקנות בדבר הגשת כתב תביעה, כתב ההגנה וכתב תשובה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על הודעה לצד שלישי, על כתב ההגנה של צד שלישי להודעה כלפיו, ועל כתב תשובה לכתב ההגנה כאמור. (ב) להודעה לצד שלישי יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה, אם לא הומצאו קודם לכן; הודעה לצד שלישי תוגש בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב ההגנה לפי תקנה 9(ב). (ג) דין צד שלישי שהומצאה לו הודעה, כדין נתבע לכל דבר ועניין, ואולם הוא אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד. (ד) רצה צד שלישי לחלוק על ההודעה כלפיו או על כתב התביעה שהוגש נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, יגיש כתב ההגנה בתוך שישים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו. (ה) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת ההודעה לצד שלישי וסדר ניהולה.	22.	הודעה לצד שלישי
(א) התקנות בדבר הגשת כתב תביעה, כתב ההגנה וכתב תשובה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על הודעה לצד שלישי, על כתב ההגנה של צד שלישי להודעה כלפיו, ועל כתב תשובה לכתב ההגנה כאמור. (ב) להודעה לצד שלישי יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה, אם לא הומצאו קודם לכן; הודעה לצד שלישי תוגש בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב ההגנה לפי תקנה 9(ב). (ג) דין צד שלישי שהומצאה לו הודעה, כדין נתבע לכל דבר ועניין, ואולם הוא אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד. (ד) רצה צד שלישי לחלוק על ההודעה כלפיו או על כתב התביעה שהוגש נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, יגיש כתב ההגנה בתוך שישים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו. (ה) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת ההודעה לצד שלישי וסדר ניהולה.	23.	תוכן ודינה ההודעה
סימן ד': כתבי טענות ומסמכים – הוראות שונות 24. תובע יאחד בכתב תביעה אחד את כל עילות התביעה כלפי נתבע בשל אותה מסכת עובדתית, ורשאי הוא לאחד בכתב תביעה אחד גם עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע, והכול בכפוף לסמכותו העניינית של בית המשפט. (א) תובע יכול לכתב תביעה את מלוא הסעד שלטענתו הוא זכאי לו בשל עילת התביעה ולא יוכל להגיש תביעה בשל החלק שלא תבע. (ב) תובע יכול לכתב התביעה את כל הסעדים המבוקשים בשל עילת תביעה אחת, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט או הדין מתיר שלא לתבעו במסגרת אותה תביעה; רשות מבית המשפט לא תינתן אלא במסגרת בקשה לפיצול סעדים. (ג) בית המשפט יכריע בבקשה לפיצול סעדים עד תום קדם-המשפט. (א) מותר לצרף בכתב תביעה אחד, כתובע או כנתבע, כל אדם הדרוש לצורך הכרעה ביעילות ובשלמות בתובענה, ובלבד שהתובענה מעוררת שאלה עובדתית או משפטית משותפת לכל בעלי הדין. (ב) תובע שיש לו ספק באשר לזהות אדם שממנו הוא זכאי לסעד, רשאי לצרף כמה נתבעים, כדי ששאלת החבות והיקפה בנוגע לכל אחד מהם תתברר במהלך הדיון.	24.	איחוד תביעה עילות
(א) תובע יכול לכתב תביעה את מלוא הסעד שלטענתו הוא זכאי לו בשל עילת התביעה ולא יוכל להגיש תביעה בשל החלק שלא תבע. (ב) תובע יכול לכתב התביעה את כל הסעדים המבוקשים בשל עילת תביעה אחת, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט או הדין מתיר שלא לתבעו במסגרת אותה תביעה; רשות מבית המשפט לא תינתן אלא במסגרת בקשה לפיצול סעדים. (ג) בית המשפט יכריע בבקשה לפיצול סעדים עד תום קדם-המשפט. (א) מותר לצרף בכתב תביעה אחד, כתובע או כנתבע, כל אדם הדרוש לצורך הכרעה ביעילות ובשלמות בתובענה, ובלבד שהתובענה מעוררת שאלה עובדתית או משפטית משותפת לכל בעלי הדין. (ב) תובע שיש לו ספק באשר לזהות אדם שממנו הוא זכאי לסעד, רשאי לצרף כמה נתבעים, כדי ששאלת החבות והיקפה בנוגע לכל אחד מהם תתברר במהלך הדיון.	25.	תביעת מלוא הסעד וכל הסעדים בשל עילה אחת
(א) מותר לצרף בכתב תביעה אחד, כתובע או כנתבע, כל אדם הדרוש לצורך הכרעה ביעילות ובשלמות בתובענה, ובלבד שהתובענה מעוררת שאלה עובדתית או משפטית משותפת לכל בעלי הדין. (ב) תובע שיש לו ספק באשר לזהות אדם שממנו הוא זכאי לסעד, רשאי לצרף כמה נתבעים, כדי ששאלת החבות והיקפה בנוגע לכל אחד מהם תתברר במהלך הדיון.	26.	בעלי דין בתובענה
27. בעל דין אינו רשאי להעלות בכתבי הטענות טענה שבעובדה סותרת או חלופית, זולת אם אימת בתצהיר כי העובדות כהווייתן אינן ידועות לו.	27.	הסתמכות על עובדות שונות
28. טענה מקדמית שלא פורטה בכתב ההגנה לא תועלה בשלב מאוחר יותר, אלא אם כן בית המשפט נתן רשות לכך.	28.	העלאת טענות מקדמיות בכתב ההגנה
29. בעל דין יעלה טענת חוסר סמכות, תניית שיפוט זר או פורום בלתי נאות בהזדמנות הראשונה לאחר הגשת כתב התביעה; לא העלה בעל דין טענות אלה במועד כאמור, רשאי בית המשפט לפסוק הוצאות לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה.	29.	טענות חוסר סמכות, תניית שיפוט זר או פורום בלתי נאות

- ציון מועד ההגשה
האחרון
30. הגיש בעל דין כתב טענות לבית המשפט, יפרט בשולי כותרת המסמך את המועד האחרון שעליו להגיש את כתב הטענות לפי תקנות אלה או לפי החלטת בית המשפט, ואם הוא משיב או מגיב למסמך אחר – גם מהו המועד שאותו מסמך הומצא לו.
- צורת כתב טענות
31. מנהל בתי המשפט יורה על הוראות טכניות בדבר צורת כל מסמך, מצורפיו ומבנהו.
- ניסוח כתב טענות
32. כתב טענות ינוסח באופן שאינו מבזה, מביש או משתלח.
- קבלת מסמך לרישום
33. (א) מועד ההגשה של מסמך לבית המשפט, לכל עניין, יהיה המועד שבו הוגש לבית המשפט, ובלבד שהוא התקבל לרישום.
- (ב) מזכיר משפטי או מזכירות בית המשפט תקבל מסמך לרישום, ובלבד שמתקיימות בו תקנות 9(ג) ו-10, 12, 15(א)3 ו-18(ב), 134(א)1 ו-3, 140(א)1 – לעניין מספר העמודים בלבד, 170 או הוראות בית המשפט שעניינן הוראות צורניות וטכניות לגבי אופן הגשת כתב בי-דין; מזכיר משפטי או המזכירות תשלח הודעה על כל מסמך שלא התקבל לרישום.
- (ג) לא התקבל המסמך לרישום, יראו אותו כאילו לא הוגש מלכתחילה, ואולם יהיה ניתן לתקן את הפגם עד היום האחרון להגשתו או בתוך שבעה ימים מהמועד שלא קובל, לפי המאוחר; על אף הוראות תקנה 179(ב), לעניין תקנה זו – תקופת הפגרה תבוא במניין הימים.
- (ד) על אף האמור בתקנת משנה (ג), אם המסמך המוגש הוא כתב התביעה ואי-קבלתו עלולה להביא להתיישנות התביעה או אחת מעילותיה, יראו את המסמך כאילו התקבל, ובלבד שהתובע תיקן את הפגם בתוך שבעה ימים מהמועד שלא קובל.
- (ה) הרואה את עצמו נפגע מאי-הקבלה לרישום של המסמך, רשאי בתוך שבעה ימים ממועד קבלת ההודעה על אי-הקבלה לרישום, לבקש כי העניין יועבר לעיונו ולהכרעתו של שופט, שנשיא בית המשפט ימנה לעניין זה; השופט רשאי להחליט בפנייה על יסוד טענות הפונה בלבד, בלא צורך בקיום דיון; על אף האמור, בבית המשפט העליון רשאי הנשיא להסמיך שופט בית משפט שלום המכהן בבית משפט זה לעיון ולהכרעה בעניין כאמור, בין שנקבע שופט שידון בתיק ובין שטרם נקבע.
- (ו) אין לעורר טענה כי לא היה מקום לקבל מלכתחילה מסמך שהתקבל, ואולם אין בכך כדי לרפא את הפגם או למנוע העלאת טענות לעצם קיומו.
- פרק ד': דיון מקדמי בין בעלי הדין ופגישת מהו"ת**
- מטרת הדיון המקדמי
34. הצדדים יקיימו דיון מקדמי כמפורט בתקנה 35; מטרת הדיון המקדמי היא להביא לידי כך שבעלי הדין ייערכו היטב לקראת הדיון בתביעה וילבנו את יריעת המחלוקת תוך גילוי הדדי ושקיפות מלאה ביניהם, באופן שיאפשר להם להיות מוכנים כראוי לדיון וכן לבחון את האפשרות לפתור את המחלוקת באמצעות מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך.
- דיון מקדמי בין בעלי הדין
35. (א) בתוך שלושים ימים ממועד המצאת כתב הטענות האחרון ינהלו בעלי הדין, זולת בעל דין שאיננו מיוצג בידי עורך דין, דיון מקדמי, בין השאר יגיבו לעניינים האלה:
- (1) תיחום הפלוגתות שבין בעלי הדין, מיקודן והאפשרות לצמצמן;
- (2) האפשרות לפתור את המחלוקת באמצעות מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך;
- (3) החליטו בעלי הדין שלא ניתן למנוע הליך שיפוטי בעניין הסכסוך שביניהם, יבחנו, לכל הפחות, את האפשרות להסכים על הצעדים שיש לנקוט כדי לצמצם ולייעל ככל האפשר את ההליך המשפטי, לרבות הקדמה של העמדת נושא חוות הדעת לבדיקה בידי מומחה מטעם בעל הדין שכנגד או מינוי של מומחה מוסכם.
- (ב) במהלך הדיון המקדמי יאפשרו הצדדים עיון במסמכים הנחוצים וישיבו זה לזה על שאלות שהמענה להן נחוץ לצורך ליבון הפלוגתות וצמצום המחלוקות ביניהם תוך שהם נוהגים בשקיפות מרבית.
- דיווח המשפט
36. בתום הדיון המקדמי ולא יאוחר מעשרים ימים לפני המועד שנקבע לשיבת קדם-המשפט הראשונה, יגישו בעלי הדין דיווח באשר לדיון המקדמי שביצעו, לפי טופס 4

שבתוספת הראשונה, ויצרפו אליו את המסמכים הנחוצים שהוצגו במהלך הדיון המקדמי ולפי תקנה 35(ב); באין הסכמה לדיווח משותף, יגיש כל בעל דין את הטופס האמור מטעמו בלבד.

(א) בתקנה זו – 37.

פגישת מהו"ת

"יחידת הגישור" – כהגדרתה בתקנות רשימת המגשרים;

"מגשר מהו"ת" – כמשמעותו בתקנות רשימת המגשרים;

"ממונה" – שופט או רשם, שנשיא בית המשפט הסמיך אותו לממונה מטעמו לנושא פגישת מהו"ת ומנגנון חלופי ליישוב סכסוך או עורך דין בהנהלת בתי המשפט שיחידת הגישור הסמיכה אותו לאחר שעבר הכשרה מתאימה;

"פגישת מהו"ת" – פגישת מידע, היכרות ותיאום לבחינת האפשרות ליישב את הסכסוך באמצעות מנגנון חלופי ליישוב סכסוך;

"תקנות רשימת המגשרים" – תקנות בתי המשפט (רשימת מגשרים), התשע"ח-2017.

(ב) לא יאוחר מארבעים וחמישה ימים לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון, ימנה הממונה מגשר מהו"ת לצורך קיום פגישת מהו"ת בתובענה שסכומה או ששווי נושאה עולה על 40,000 שקלים חדשים, למעט בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, בין אם בעל הדין באותה תובענה מיוצג בידי עורך דין ובין אם לאו; בית המשפט יודיע לצדדים על מינוי מגשר המהו"ת ויעביר אליו את כתבי הטענות; לעניין זה דין בקשת רשות להתגונן כדין כתב הגנה.

(ג) על מינוי מגשר מהו"ת יחולו הוראות אלה:

(1) יחידת הגישור תורה, בכל תובענה, על זהות מגשר המהו"ת שיקיים את פגישת המהו"ת בכל תובענה, מתוך רשימת המגשרים על יסוד השיקולים המפורטים להלן:

(א) תחומי התמחותו של מגשר המהו"ת ותחום עיסוקו;

(ב) אזורי פעילותו;

(ג) השפות שהוא דובר;

(ד) מאפיינים מיוחדים הנדרשים לצורך הגישור באותה תובענה;

(2) החלטה בדבר זהות מגשר המהו"ת תיעשה, ככל האפשר, באופן שוויוני, ובכפוף לשיקולים המפורטים בפסקה (1);

(3) פרטי מגשר המהו"ת שקיים את פגישת המהו"ת יפורסמו באתר האינטרנט של בתי המשפט.

(ד) פגישת המהו"ת תתקיים בלא עלות, לא יאוחר משלושים ימים ממועד המצאת ההודעה על מינוי מגשר המהו"ת; דינה של הזמנה לפגישת מהו"ת כדין הזמנה לדיון בבית המשפט.

(ה) בפגישת המהו"ת יסביר מגשר המהו"ת לבעלי הדין את עקרונות פגישת המהו"ת ואת היתרונות הגלומים ביישוב הסכסוך במנגנון חלופי ליישוב סכסוך, ויבחן עמם את הנושאים העיקריים שבמחלוקת ואת האפשרות ליישב את הסכסוך.

(ו) בתוך ארבעה עשר ימים מעת פגישת המהו"ת, יודיע מגשר המהו"ת לממונה אם בעלי הדין מסכימים להעביר את הסכסוך לגישור.

(ז) בכל עניין הנוגע למועד פגישת המהו"ת, מקומה, זהות מגשר המהו"ת או זהות המשתתפים והתייצבותם או השתתפותם בהיוועדות חזותית, רשאי מגשר המהו"ת או אחד מבעלי הדין להביא את העניין להנחיית הממונה.

(ח) הרואה את עצמו נפגע מהנחיית הממונה, שהוא עורך דין ביחידת הגישור, רשאי להעביר את העניין לעיונו ולהכרעתו של הממונה שהוא רשם או שופט.

(ט) לפגישת מהו"ת יתייצבו בעלי הדין, ורשאים הם להתייצב עם עורכי דינם; ואולם על בעלי דין המפורטים להלן יחול ההסדר המיוחד שלצדם:

(1) לגבי בעל דין המתגורר דרך קבע מחוץ לגבולות המדינה, ולא נמצא בארץ, יתייצב לפגישת מהו"ת מיופה כוחו ;

(2) אם בעל הדין הוא תאגיד, יתייצב לפגישת מהו"ת נציג מטעמו שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי הסכסוך עם עמדה מוסמכת בעניין העברת התובענה לגישור, ורשאי הוא להתייצב עם עורך דין מטעם בעל הדין ;

(3) אם בעל הדין הוא המדינה, רשות מקומית או חברת ביטוח – יגיע הפרקליט או עורך הדין המטפל בתיק עם עמדה מוסמכת בעניין העברת התובענה לגישור, ורשאי הוא להתייצב עם נציג מטעם בעל הדין שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי הסכסוך.

(י) לא התייצב מי מבעלי הדין לפגישת מהו"ת, יחייבו הממונה בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, זאת בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט לגבי אי-מילוי הוראות פרק זה, זולת אם מצא הממונה כי קיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

(יא) פגישת מהו"ת תתקיים בבתי המשפט המפורטים בתוספת השנייה.

(יב) הוראות החלות על גישור לפי סעיף 79(ג) ו-79(ד) לחוק וכן תקנות לעניין, יחולו על פגישת מהו"ת.

38. (א) בית המשפט רשאי בקדם-המשפט להורות לבעל דין שהפר הוראות תקנות 35 עד 37 למלאן, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן ; הפר התובע הוראות אלה, רשאי בית המשפט, בלי לגרוע משאר סמכויותיו, להתלות את ההליך עד שהוא ימלא אותן כנדרש ואף למחוק את התובענה מטעמים מיוחדים.

(ב) סבר בית המשפט כי בעל דין לא מילא אחר הוראות פרק זה במלואן או בחלקן ולא היתה סיבה מוצדקת להתנהלותו, יחייבו בהוצאות לאלתר לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, ולא יאוחר מתום ישיבת קדם-המשפט האחרונה, אף אם לאחר מכן מילא אחר ההוראות, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן.

(ג) בית המשפט יפסוק את שיעור ההוצאות בהתחשב, בין השאר, בהתנהגות בעל הדין בדיון המקדמי ותום לבו, ובכלל זה :

(1) לא גילה לבעל הדין שכנגד מידע שהיה עליו לגלות ;

(2) פעילותו בהליך היתה מועטה לעומת מורכבות המחלוקת בין בעלי הדין או לא היתה כנה ;

(3) לא פעל כראוי וכנדרש מבעל דין הוגן.

(א) פרק זה לא יחול על ההליכים המפורטים להלן :

(1) הליך שהוגש בהסכמת בעלי הדין ;

(2) תביעה לפינוי מושכר, תביעת רכב, תביעה אזרחית נגררת להרשעה בפלילים לפי סעיף 77 לחוק, ותביעה שנקבעו לגביה סדרי דין מיוחדים בחיקוק אחר ;

(3) הליך שבו נשיא בית המשפט או שופט שמינה לכך ולעניין השתתפות בפגישת מהו"ת אף ממונה שהוא שופט, התיר לבעל דין, מטעמים מיוחדים, שלא לפעול לפי הוראות פרק זה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי בכל עת להורות לבעלי הדין לפעול לפי פרק זה, לרבות הפניית בעלי הדין לקיים פגישת מהו"ת.

פרק ה': איחוד תובענות

40. (א) בית המשפט רשאי להורות על איחוד הדיון בתובענה הנדונה לפניו עם תובענה התלויה ועומדת באותו בית משפט, אם סבר שיש בדבר כדי לייעל ולפשט את ההליכים או למניעת תוצאות סותרות ; החל שופט אחר לדון בתובענה שמבקשים לאחדה, ניתן לאחדה רק בהסכמתו.

(ב) הוגשו תובענות בנושא אחד לבתי משפט אחדים של אותה דרגה במחוזות שיפוט שונים, יחליט נשיא בית המשפט העליון, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהוא הסמיך לכך, למי מבתי משפט אלה יהיה שיפוט ייחודי

והתובענות שבשאר בתי המשפט יועברו לבית המשפט האמור ויידונו בו במאוחד.

פרק ו': סילוק כתבי טענות

בית המשפט רשאי להורות על מחיקת כתב תביעה בכל עת על יסוד אחד מנימוקים אלה:

- (1) כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה;
 - (2) מכתב התביעה עולה כי התביעה היא טרדנית או קנטרנית;
 - (3) התובע מתמיד, באופן שאינו מניח את הדעת, להימנע מלקיים הוראה מתקנות אלה או נמנע מלקיים החלטה או הוראה של בית המשפט;
 - (4) כל נימוק אחר שלפיו הוא סבור שראוי ונכון למחוק את התביעה.
- (ב) מחיקת כתב תביעה לפי תקנות אלה אינה מהווה מעשה בית דין.
- (ג) הורה בית המשפט על מחיקת כתב תביעה לפי תקנות אלה, יחולו הוראות אלה:

- (1) הדיון בתביעה חדשה יימשך מהשלב שבו נמחקה התביעה הנוכחית, זולת אם הורה בית המשפט אחרת;
- (2) בית המשפט רשאי להתנות את מחיקת התביעה בתנאים.

סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו.

בית המשפט רשאי לדחות תביעה בכל עת בשל קיומו של מעשה בית דין, התיישנות או מכל נימוק אחר, שלפיו הוא סבור כי ראוי ונכון לדחות את התביעה.

- (א) בית המשפט רשאי, לבקשת תובע, להפסיק תובענה, כולה או מקצתה.
- (ב) הפסקת תובענה תהיה על דרך של מחיקת כתב התביעה ותחול תקנה 41(ב) ו- (ג).

תביעה או בקשה שלא נעשה בה כל מעש מצד בעל דין במשך שישה חודשים בלא הצדקה לכך, תיתן מזכירות בית המשפט התראה בכתב לבעל הדין עשרים ימים מראש לפחות, שעליו לתת טעם מדוע לא יימחק ההליך; לא ניתן טעם בתוך פרק הזמן האמור – יימחק ההליך בלא צורך בהחלטה שיפוטית; ניתן טעם כאמור – יחליט בית המשפט בעניין.

הורה בית המשפט שעל תובע או מבקש לעשות דבר שבסדרי דין או שבנוהג בתוך מועד או זמן, והתובע או המבקש לא עשה כן, ניתן למחוק את כתב הטענות הנוגע בדבר, בלא החלטה שיפוטית, ובלבד שניתנה לו התראה כאמור בתקנת משנה (א); ניתן טעם מדוע לא יימחק ההליך – יחליט בית המשפט בעניין.

בעל דין רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לביטול המחיקה המינהלית בתוך ארבעה עשר ימים מעת שהומצאה לו הודעת המחיקה ובית המשפט רשאי לבטלה מטעמים מיוחדים.

פרק ז': תיקון כתב טענות

בית המשפט רשאי בכל עת להורות כי יתוקן כל עניין בכתב טענות או כי יצורף בעל דין או יימחק שמו של בעל דין מכתב התביעה, לשם קיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן, תוך התחשבות, בין השאר, בהתנהלותו של מבקש התיקון, השלב הדיוני שבו מוגשת הבקשה, והמטרה שהתיקון המבוקש צפוי להשיג.

כתב טענות מתוקן יוגש בתוך עשרים ימים.

החליט בית המשפט להתיר לבעל דין לתקן את כתב טענותיו לפי תקנה 46, יורה אם רשאי בעל הדין שכנגד לתקן כתב טענותיו ואת התנאים לכך.

התיר בית המשפט תיקון כתב הטענות של בעל הדין שכנגד כאמור בתקנת משנה (א), יוגש כתב הטענות כאמור בתוך עשרים ימים אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת; לא תיקן בעל הדין שכנגד את כתב טענותיו בתוך הזמן האמור, יוכל להסתמך על כתב טענותיו המקורי ועל הכחשת המפורט בתיקון.

מחיקת תביעה

41.

כתב

(א)

מחיקה שימוש בהליכי משפט דחיית תביעה במקרים מיוחדים הפסקת תובענה

42.

מחמת לרעה

(א)

43.

(א)

44.

(א)

(ב)

45.

(א)

מחיקה מינהלית מחוסר מעש

(ב)

(ג)

46.

(א)

הוראה לתיקון כתב טענות

47.

(א)

תשובה לכתב טענות מתוקן

(ב)

48.

(בוטלה)

פרק ח': בקשות ורשימת בקשות

- בבקשות 49. (א) לא יוגשו בקשות כלשהן במועד שלאחר הגשת כתב הטענות האחרון, עד מועד ישיבת קדם-המשפט הראשונה, זולת אם הבקשה היא אחת מאלה:
- (1) בקשה לסעד זמני לפי פרק ט"ו;
 - (2) בקשה לגביית עדות מוקדמת לפי תקנה 73;
 - (3) בקשה לעיכוב הליכים לפי סעיפים 5 או 6 לחוק הבוררות או על יסוד תנאית שיפוט זר;
 - (4) בקשה לבדיקה על ידי מומחה מטעם הנתבע וכל הקשור אליה לפי תקנה 87;
 - (5) בקשה לצירוף צד להליך;
 - (6) בקשה לאיחוד הדיון בתובענות לפי תקנה 40;
 - (7) בקשה לתקן כתבי טענות לפי פרק ז'.
 - (8) בקשה לפסלות שופט לפי תקנה 173.
 - (9) בקשה לפטור מהתייצבות בעל דין או נציג, שניתנה החלטה על התייצבותו לפי תקנה 61(ב);
 - (10) בקשה לאישור הסדר פשרה, הסדר גישור או אישור הסדר דיוני.
 - (11) בקשה להתלות או לבטל מינוי מומחה בשל חשש לניגוד עניינים לפי תקנה 16(ו)(2) לתקנות המומחים.
- (ב) בקשות המנויות בפסקאות (3) עד (7) בתקנת משנה (א), יוגשו לא יאוחר משישים ימים ממועד הגשת כתב הטענות האחרון.
- (ג) בעל דין יגיש רשימה שבה יציין את הבקשות שבהן הוא מבקש שבית המשפט ידון, וזאת לא יאוחר מעשרים ימים לפני המועד שנקבע לישיבת קדם-המשפט הראשונה.
- (ד) בעל דין אינו רשאי להגיש בקשה לבית המשפט או לציינה ברשימה, אלא אם כן פנה לבעל הדין שכנגד שבעה ימים מראש לפחות והודיעו על הכוונה להגיש בקשה בעניין; האמור לא יחול על בקשה לסעד זמני ארעי כמשמעותו בתקנה 97.
- (ה) ברשימת הבקשות יציין בעל הדין את סוג הבקשה ויפרט בתמצית את עניינה של כל בקשה, לרבות את הטענות שהוא מבקש לטעון במסגרתה ואת הראיות שהוא מבקש להביא בתמיכה לה, אם אלה קיימות, ויבהיר מתי ובאיזו מתכונת הוא מבקש לדון בה; הפירוט לא יעלה על עמוד אחד לכל בקשה; בעל הדין שכנגד רשאי להשיב בכתב לרשימת הבקשות בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו והיקף התשובה לא יעלה על עמוד אחד לכל בקשה.
- (ו) במועד ישיבת קדם-המשפט יקבע בית המשפט את דרכי הדיון בבקשות המנויות ברשימת הבקשות; בית המשפט רשאי, בין השאר, להורות כי בקשות מסוימות יידונו בעל פה בישיבת קדם-משפט או במועד מאוחר יותר שיורה, או שיידונו על דרך של בקשה בכתב ורשאי הוא לתת כל הוראה אחרת בנוגע לסדרי הדיון בבקשה, לרבות לעניין היקף הטיעון, בכתב או בעל פה.
- (ז) בקשה שלא נכללה ברשימת הבקשות, לא יהיה ניתן להגישה במועד מאוחר יותר אלא ברשות בית המשפט, למעט בקשות המנויות בפסקאות (1), (2) ו-(8) עד (11) בתקנת משנה (א) ובקשות המוגשות לאחר מתן פסק דין; רשות כאמור לא תינתן, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי לא היה ניתן לציין את הבקשה ברשימת הבקשות או כי לבעל הדין הצדק סביר למחדלו; אישר בית המשפט הגשת בקשה במועד מאוחר יותר, רשאי הוא להורות על דרך הדיון בה.
- (ח) בקשה שבית המשפט לא הורה על הדרך להגשתה, תוגש בכתב.
- (ט) מועד שנקבע לדיון בבקשה לא ייחשב כמועד ישיבת קדם-משפט לעניין תקנות אלה, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

50. על בקשה שיש להגיש בכתב, יחולו הוראות אלה:
- (1) המבקש יפרט את טיעוניו כולל אסמכתאות, ויצרף לבקשה תצהיר לשם אימות העובדות שביסודה;
 - (2) החליט בית המשפט, לאחר שעייין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד;
 - (3) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, המשיב רשאי להשיב לה בתוך עשרים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, או בתוך מועד אחר שהורה בית המשפט; בתשובתו יפרט את טיעוניו כולל אסמכתאות, ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות שביסוד התשובה;
 - (4) בית המשפט רשאי להחליט על יסוד הבקשה והתשובות בלבד, או אם הדבר נדרש, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם;
 - (5) הבקשה והתשובה, כל אחת בנפרד, לא יעלו בהיקפן על חמישה עמודים, ובבקשה לסעד זמני על שמונה עמודים; התצהירים המצורפים לא יעלו בהיקפם על שלושה עמודים, ובבקשה לסעד זמני על שישה עמודים; והכול לא כולל הכותרת;
 - (6) בית המשפט רשאי להורות כי הבקשה תידון בעל פה.
51. (א) הורה בית המשפט כי בקשה תידון בעל פה, ייתן הוראות לגבי היקף וסדר טענות בעלי הדין, חקירת עדים והגשת מסמכים במסגרת הדיון בה.
- (ב) ביקש בעל דין לתמוך את בקשתו בראיות, יורה בית המשפט על מועד להגשתן ואם לא הורה כאמור יוגש התצהיר לא יאוחר מארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לדיון.
- (ג) בדיון בעל פה בבקשה יפתח המבקש והמשיב יהיה רשאי להשיב לטיעוניו של המבקש, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.
52. פרק י"א יחול בשינויים המחויבים על הדיון בבקשות, אלא אם כן נקבע אחרת בפרק זה.
53. בתום הדיון בכל בקשה יפסוק בית המשפט את הוצאות הבקשה ועל מי הן חלות, בלא קשר לתוצאות ההליך העיקרי, זולת אם מצא שקיימים טעמים מיוחדים שלא לחייב בהוצאות כאמור.
54. נקבע בדיון שניתן לפנות לבית המשפט בהליך עיקרי שלא על דרך כתב תביעה, לרבות בהמרצה, באבעיה או לקבלת חוות דעת, תוגש הפנייה כבקשה בכתב ויחולו עליה תקנות 50(1) ו-52(5) וכן הוראות אלה:
- (א) המשיב רשאי להשיב לבקשה בתוך עשרים ימים מיום שהומצאה לו או בתוך מועד אחר שהורה לו בית המשפט; בתשובתו יפרט את טיעוניו כולל אסמכתאות ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות שביסוד התשובה;
 - (ב) המבקש יצרף לבקשה הזמנה לדיון, ערוכה לפי נוסח טופס 44 שבתוספת הראשונה.
55. פניות בעניינים טכניים הנוגעים לניהול שוטף של ההליך, לרבות פניות לשינוי מועדים, יוגשו אל בית המשפט בצירוף עמדת בעל הדין שכנגד, זולת אם לא ניתן לצרף כתוצאה מהתנהלותו של בעל הדין שכנגד או בשל נסיבות אחרות שלפונה לא היתה שליטה עליהן ושצוינו בפנייה; בפנייה יצוין התאריך המבוקש לשינוי המועד וכן מספר הפניות הקודמות שהוגשו באותו עניין.
- פרק ט': שאלונים, גילוי ועיון במסמכים**
56. (א) לא יאוחר משלושים ימים לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון או בתוך מועד אחר שיורה בית המשפט, בעל דין רשאי לשלוח לבעל דין אחר שאלון שיכלול שאלות ובלבד שהן נוגעות לעניין הנדון ולא די שיהיו קבילות בחקירה שכנגד של עד בעל פה ורשאי בעל דין להציג מסמך הנוגע לדברים הנדונים חלף מענה לשאלון; התשובה לשאלון תינתן בתצהיר בתוך שלושים ימים מיום מסירת השאלון או בתוך מועד אחר שיורה בית המשפט.
- (ב) השאלון לא יכלול יותר מ-25 שאלות כולל שאלות משנה, ואולם בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לפגעי

תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי – השאלון לא יכלול יותר מ-50 שאלות כולל שאלות משנה.

- (ג) (בוטלה)
- (ד) בשעת הדיון רשאי בעל דין להשתמש לראיה במקצת מתשובותיו של בעל הדין שכנגד, ולא להגיש לבית המשפט את שאר תשובותיו; אך אם היה בית המשפט סבור שיש קשר בין תשובות אחרות לבין התשובות שהוגשו כראיה עד שאין להשתמש באלה בלעדי אלה, רשאי הוא להורות שיוגשו לבית המשפט גם התשובות האחרות.
57. גילוי מסמכים לא יאוחר משלושים ימים לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון, או במועד אחר שיורה בית המשפט, יחליפו בעלי הדין תצהירי גילוי מסמכים המאמתים את רשימת כל המסמכים הנוגעים לעניינים השנויים במחלוקת, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו של בעל הדין ושאינו בעל הדין לאחר חקירה ודרישה; אם המסמך אינו מצוי עוד ברשותו או בשליטתו, יפרט את הנסיבות הקשורות לכך.
58. עיון במסמכים עד שלושים ימים לאחר שהחליפו בעלי הדין תצהירי גילוי מסמכים לפי תקנה 57, או במועד אחר שיורה בית המשפט, ישלימו בעלי הדין את הליכי העיון במסמכים ויאפשרו האחד לבעל הדין השני לצלם את המסמכים או לסרוק אותם על חשבון בעל הדין שביקש את העיון.
59. (א) בקשה בעניין הליך גילוי ועיון, לרבות בקשה בעניין מענה לשאלון או לגילוי או עיון במסמך פלוני, תועלה ברשימת הבקשות לפי תקנה 49(ג).
(ב) נטענה טענת חיסיון לגבי שאלה או מסמך, רשאי בית המשפט לעיין במסמך כדי להחליט אם יש ממש בטענה זו.
60. (א) הליכי גילוי ועיון נאותים מהווים תנאי בסיסי לקיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן; סבר בית המשפט שבעל דין לא קיים כראוי את חובתו לפי פרק זה, רשאי הוא לחייבו באופן מיידי בהוצאות ובמקרים מיוחדים אף למחוק את כתב טענותיו.
(ב) (בוטלה)
(ג) בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), בעל דין שאינו מגלה מסמך שיש לגלותו או שאינו נענה לדרישה לעיין במסמך שגילה, לא יהיה רשאי להגיש את המסמך כראיה מטעמו באותה תובענה, אלא ברשות בית המשפט לאחר שנוכח לדעת כי היה לבעל הדין הצדק סביר למחדלו, ואם מדובר במסמך המזיק לעניינו של בעל הדין רשאי בית המשפט להורות על מחיקת כתב התביעה או כתב ההגנה, לפי העניין, ואם לא הורה כן, יורה על חיובו בהוצאות זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן.
- פרק י': קדם-משפט**
61. (א) ישיבת קדם-המשפט תיקבע לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון.
(ב) בית המשפט רשאי להורות שבעלי הדין יתייצבו בעצמם; אם בעל הדין הוא תאגיד, רשות מקומית או המדינה – רשאי בית המשפט להורות על התייצבות נציג הבקיא בפרטי ההליך, ככל שיידרש.
- (ג) בית המשפט רשאי לקיים ישיבת קדם-משפט גם בהיוועדות חזותית, בשיחת ועידה או בכל אמצעי טכנולוגי אחר; בהליך שבו בעל דין איננו מיוצג בידי עורך דין, רשאי בית המשפט לקיים ישיבת קדם-משפט כאמור בהסכמתו בלבד.
- (1ג) על אף האמור בתקנת משנה (ג), ישיבת קדם-משפט בהליך דיון מהיר למעט דיון לפי תקנה 81א, בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף, למעט תביעה שעניינה רשלנות רפואית, ובתובענה שעילתה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תתקיים בהיוועדות חזותית, אלא אם כן החליט בית המשפט, מיוזמתו או בעקבות פניית בעל דין, שישבה בנוכחות הצדדים נדרשת בנסיבות העניין; ההחלטה בדבר קיום ישיבה בנוכחות הצדדים תינתן זמן מספיק לפני מועד הדיון; בהליך שבו בעל דין אינו מיוצג בידי עורך דין, רשאי בית המשפט לקיים ישיבת קדם-משפט כאמור בתקנת משנה (ג) בהסכמתו בלבד.
- (2ג) יובהר כי על ישיבת קדם-משפט בהיוועדות חזותית חל סעיף 70 לחוק, ובכלל זה איסור צילום והקלטה של הדיון, זולת אם בית המשפט הורה אחרת, ותקנה 72 תחול בשינויים המחויבים.

(ג) פנייה בעניין אופן קיום ישיבת קדם-משפט בהיוועדות חזותית או בנוכחות הצדדים תוגש לפי תקנה 55.

(ד) דין אי-התייצבות בישיבת קדם-המשפט כדין אי-התייצבות בדיון.

62. התובע יגיש עד עשרים ימים לפני ישיבת קדם-המשפט הראשונה והנתבע יגיש עד ארבעה עשר ימים לאחר מכן, את רשימת העדים שבכוונתו להזמין למתן עדות, לשם הצגת מסמכים או למתן תעודת עובד ציבור או תעודה ציבורית; הרשימה תכלול בצד כל עד פירוט תמציתי של הצורך והמטרה של העדות; קיים חשש ממשי להשפעה על עד או אם קיים טעם מספיק אחר, רשאי בעל הדין לציין זאת ברשימה בלי לציין את שמו והפירוט הנדרש ובישיבת קדם-המשפט יבורר העניין.

63. (א) ככלל, ראוי שבית המשפט ישאף כי שלב קדם-המשפט לא יעלה על שתי ישיבות בבית משפט השלום ועל שלוש ישיבות בבית המשפט המחוזי.

(ב) בישיבת קדם-המשפט יורה בית המשפט על דרכי הדיון בתובענה במטרה לייעלו, לפשטו ולהחישו; בכלל זה רשאי הוא מיוזמתו או לבקשת בעל דין –

- (1) להורות על שלבי הדיון בתובענה ועל המועדים לקיומם;
- (2) להורות על דרך ועיתוי שמיעת הודעות לצד שלישי ותביעות שכנגד;
- (3) להורות אם העדויות הראשיות יישמעו בעל פה או בכתב כאמור בתקנה 67;
- (4) להורות על אופן ההגשה ועל דרכי הדיון בבקשות המנויות ברשימת הבקשות;
- (5) לפצל את הדיון ולתת כל הוראה דיונית בנוגע לדרך ליבון המחלוקות;
- (6) להורות על מתכונת ניהול ההליך, משך זמן הוכחת הטענות וכשרותן של הראיות;
- (7) להורות על סדר העדים שיתייצבו לדיון או יציגו מסמכים ואת משך זמן החקירות וכן לקבוע שחקירת עד מסוים היא מיותרת ואינה נדרשת;
- (8) להורות על שמיעת עדות מוקדמת, עדות מחוץ לכותלי בית המשפט או בהיוועדות חזותית וכן על הפקדת ערובה להבטחת הוצאות העדים;
- (9) למנות מומחה לשם בירור מחלוקת שבין בעלי הדין;
- (10) להורות לבעלי הדין להגיש תיק מוצגים מאוחד או נפרד שיכלול את המוצגים של כל בעלי הדין;
- (11) להורות על צירוף בעלי דין ומחיקתם;
- (12) להורות על תיקון כתבי הטענות, מחיקת כל דבר שאינו דרוש לעניין ובירור רשימת השאלות השנויות במחלוקת ועריכת הפלוגתות;
- (13) לתת סעד זמני;
- (14) לשמוע על אתר עדות של כל הנוכח באולם בית המשפט, על עובדה שבמחלוקת ולקבל מענה לשאלות בעניינים הנוגעים לסכסוך נושא התובענה;
- (15) להורות לבעל הדין להשיב בתצהיר על שאלות שונות או על עניינים שונים;
- (16) למחוק את כתב התביעה או לדחות את התובענה או לתת פסק דין אם מצא שכתב ההגנה אינו מגלה הגנה כלל;
- (17) להציע לבעלי הדין הצעת פשרה או להציע להם לפסוק על דרך הפרשה או מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך.

(ג) אין באמור בתקנות משנה (א) או (ב) כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לתת החלטות הנוגעות לניהול ההליך גם לפני ישיבת קדם-המשפט.

(ד) בישיבת קדם-המשפט המסכמת יורה בית המשפט על סדרי הדיון בתובענה ובכלל זה, יורה על מועדי שמיעת העדים והסיכומים ויקצוב את משך העדות, זמני החקירות ומשך הסיכומים של כל אחד מהם.

הגשת רשימת עדים לקראת המשפט קדם-המשפט

ישיבת המשפט וסמכות בית המשפט בקדם-משפט

פרק י"א: הדיון

רציפות הדיון	64.	(א)	לאחר ישיבת קדם-המשפט המסכמת יתקיים דיון במועדים שבית המשפט יורה, ובמסגרתו יובאו ראיות בעלי הדיון.
		(ב)	הדיון בהליך שבו החלה שמיעת הראיות יתקיים ברצף והמשך הדיון במועד נדחה יתקיים בתוך ימים ספורים, זולת אם נסיבות העניין מחייבות אחרת; לעניין זה, על בית המשפט להבטיח, ככלל, שחקירה נגדית של עד תהיה מיד ובהמשך לחקירתו הראשית.
	65.	(בוטלה)	
סדר הטיעון	66.		באין קביעה אחרת המתחייבת מנסיבות העניין, בתחילה תבוא פרשת התביעה ולאחריה פרשת ההגנה; הבאת ראיות מפריכות טעונה רשות מבית המשפט.
דרך הבאת הראיות	67.	(א)	בית המשפט יחליט אם העדויות הראשיות יישמעו בעל פה או בכתב; בהחלטתו לגבי אופן שמיעת העדויות ישקול בית המשפט, בין השאר, את היקף הראיות בכתב ובעל פה, את מורכבותה של התביעה וטיב הסכסוך בין הצדדים תוך מתן עדיפות לשמיעת עדויות בעל פה, אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.
		(1א)	הורה בית המשפט על הגשת עדות ראשית בכתב, ולא הגיש בעל הדיון תצהיר של עד כאמור, רשאי בית המשפט, בלי לגרוע משאר סמכויותיו, להורות כי לא יורשה בעל הדיון להביא את העד או להוכיח את העובדה, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי התצהיר לא הוגש מסיבות מוצדקות.
		(ב)	בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, תינתן עדיפות למתן עדות בכתב אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.
		(ג)	לאחר שהוזהר העד כדיון, בעל הדיון שזימן את העד יחקרוהו בחקירה ראשית ובעל הדיון שכנגד רשאי לחקור את העד בחקירה נגדית; בעל הדיון שזימן את העד רשאי לחזור ולחקור אותו בחקירה חוזרת, לגבי עניינים הנובעים מהחקירה הנגדית שנותרה לגביהם אי-בהירות; לעניין תקנת משנה זו, "בעל דין שכנגד" – כל בעל דין המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם בעל הדיון שזימן את העד או שבית המשפט התיר לו לחקור את העד בחקירה נגדית.
התנגדות לשאלות	68.		במקרה של התנגדות לשאלה שהוצגה לעד, יציין המתנגד את נימוקי התנגדותו לאתר ובעל הדיון המבקש להציג את השאלה ישיב מיד להתנגדות; בית המשפט יכריע בעניין ההתנגדות לשאלה ובעניין קבילותה מיד בתום טיעוני בעלי הדיון, אלא אם כן מצא כי בנסיבות העניין יש לדחות את ההכרעה.
סמכות בית המשפט בחקירה	69.	(א)	בית המשפט רשאי לזמן כל אדם לתת עדות, לדרוש מכל אדם הנוכח באולם בית המשפט להעיד, ולשוב ולזמן לעדות נוספת עד שכבר נחקר.
		(ב)	בית המשפט רשאי לתת כל הוראה במסגרת חקירת עד ובכלל זה, להציג לעד כל שאלה שתיראה לו או להורות לו להציג כל מסמך המצוי ברשותו או בשליטתו.
הגשת העתק מסמך	70.	(א)	בעל דין לא יצרף לכתב טענות נספח מקורי ולא ימסור כראיה לבית המשפט מסמך מקורי אלא את העתקו בלבד, זולת אם הורה בית המשפט אחרת.
		(ב)	הגיש בעל הדיון נספח או מסמך מקורי לפי החלטת בית המשפט, יודיע על כך למזכירות בית המשפט בהודעה בכתב שתוכתה במילים "הודעה בדבר הגשת מסמך מקורי".
		(ג)	אין באמור כדי לגרוע מהחובה להציג מסמך מקורי מקום שבו קיימת חובה כזו.
הצגת ראיות במדיה אלקטרונית או דיגיטלית על ידי בעל דין	71.		בעל דין המבקש להציג ראיה במדיה אלקטרונית או דיגיטלית, יודיע לבית המשפט על כוונתו לעשות כן לא יאחר משלושה ימים לפני מועד הדיון; מנהל בתי המשפט רשאי להורות על המתכונת שבה תוגש ראיה ובאין הוראה כאמור – לפי הוראת נשיא בית המשפט.

עדות בהיוועדות חזותית	72.	(א)	בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית בתוך שטחה של מדינת ישראל או מחוצה לה לפי הוראות שיטתן, אם השתכנע כי התקיימו התנאים האלה:
		(1)	הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;
		(2)	עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;
		(3)	אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה.
		(ב)	היוועדות חזותית תתאפשר אם המקום שבו ימסור העד את עדותו ואולם בית המשפט שבו נדונה התובענה יכלול, בין השאר –
		(1)	מכשור המאפשר לעד לראות ולשמוע במהלך עדותו את המתרחש באולם בית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד, אם בית המשפט מצא שהדבר דרוש בנסיבות העניין;
		(2)	מצלמה המאפשרת צילום תקריב של מסמכים;
		(3)	מסך צפייה מרכזי באולם בית המשפט וכן מסך צפייה אישי לשופט.
		(ג)	מנהל בתי המשפט רשאי להורות על דרישות טכניות לעניין האמצעים הנדרשים לשמיעת העדות בהיוועדות חזותית.
עדות מוקדמת	73.	(א)	בית המשפט רשאי בכל עת להורות על גביית עדות מוקדמת ועל אופן גבייתה, כל עוד קיים חשש סביר שלא יהיה ניתן לשמוע את העד במועד הרגיל או אם בעלי הדין, המיוצגים כולם בידי עורכי דין, הסכימו לכך.
		(ב)	העדות המוקדמת תיגבה בדרך שגובים עדות בבית המשפט ודינה כדין עדות שנשמעה בבית המשפט לכל דבר ועניין, ואם לא ניתן לגבות עדות בדרך כאמור – יכול שעוזר משפטי או מתמחה ישמעו אותה.
		(ג)	אם העדות המוקדמת לא נשמעה לפני שופט או לא הוקלטה – היא תיקרא לפני העד, ואם הודה בנכונותה – יחתום עליה, וכן יחתום עליה גובה העדות כאמור.
		(ד)	אם בשעת גביית עדות כאמור הובעה התנגדות לשאלה מסוימת, תתועד השאלה, ההתנגדות, הנימוקים בעד ונגד והתשובה בפרוטוקול; בסמוך לאחר קבלת הפרוטוקול יכריע בית המשפט אם יש לקבל את ההתנגדות או לנהוג בתשובה בדרך אחרת.
		(ה)	העדות המוקדמת תצורף לפרוטוקול תיק בית המשפט.
דרך סיכום טענות	74.	(א)	סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו בעל פה בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים, בהתחשב, בין השאר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים, להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב.
		(ב)	בית המשפט יורה על סדר סיכומי הטענות, משך הטענות שבעל פה או היקף הטענות שבכתב.
		(ג)	דין אי-הגשת סיכומי הטענות בכתב במועד, כדין אי-התייצבות לדיון.
אי-התייצבות לדיון	75.		לא התייצב בעל דין ולא ניתן טעם סביר לאי-ההתייצבות, יחולו הוראות אלה:
		(1)	לא התייצב התובע, ימחק בית המשפט את כתב התביעה או ידחה את התביעה אם מצא טעמים מיוחדים לדחייה;
		(2)	לא התייצב הנתבע והתובע התייצב, רשאי התובע להוכיח את תביעתו, ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו.
הפרדת הדיון	76.		בית המשפט רשאי בכל עת להורות על הפרדת הדיון ולדון תחילה בחלק מהמחלוקות, העילות או הסעדים, לצורך ייעול ההליך וככל שיראה לנכון.
המשך דיון בפני מותב אחר	77.		נבצר משופט, מכל סיבה שהיא, לסיים את הדיון, רשאי שופט אחר להמשיך מן השלב שבו הפסיק קודמו.
תחולת ההוראות	78.	(א)	פרק י"ב: דיון מהיר פרק זה יחול על תביעה, באחד ממקרים אלה:

(1) תביעה שסכומה או שווי נושאה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים, זולת כל אלה:

- (א) תביעה שהוגשה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית;
- (ב) תביעה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;
- (ג) תובענה לפיצויים בשל נזק גוף, ובכלל זה תביעות לפי פוליסת ביטוח;

(2) תביעה לפינוי מושכר.

(ב) בית המשפט רשאי להורות כי תביעה המוגשת לבית משפט השלום, שאינה תביעה הנדונה במסלול דיון מהיר, תידון כתביעה במסלול כאמור, אם סבר כי היא מתאימה לכך.

(ג) בית משפט רשאי בכל עת, להורות כי תביעה או תביעה שכנגד במסלול דיון מהיר תועבר למסלול דיון רגיל, אם מצא כי היא אינה מתאימה להתנהל בדיון מהיר.

(א) בעל דין יצרף לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר –

(1) תצהיר מטעמו ערוך לפי נוסח טופס 5 שבתוספת הראשונה לשם אימות העובדות שבכתב הטענות, וכן חוות דעת מומחה, אם נדרש; תצהיר בעל דין שלא צורף לכתב הטענות בעת הגשתו, לא יוגש, אלא ברשות בית המשפט; בעל דין רשאי לצרף תצהיר של אדם אחר, ובלבד שיפרט בתצהיר מטעמו מדוע העובדות שבכתב הטענות אינן בידיעתו;

(2) רשימה של המסמכים הנוגעים לעניין הנדון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו, ושאינו לאחזקת חקירה ודרישה; אם המסמך מצוי ברשותו, יצרף העתק שלו לכתב הטענות; אם המסמך אינו מצוי עוד ברשותו או בשליטתו, יפרט את הנסיבות הקשורות לכך.

(3) רצה בעל דין להזמין לעדות עדים נוספים, יגיש יחד עם כתב טענותיו רשימה כאמור בתקנה 62.

(ב) פרק ט' למעט תקנה 59(ב), לא יחול על תובענות בדיון מהיר ואולם, לא יצרף בעל דין מסמך כאמור בתקנת משנה (א)(2), תחול לגביו תקנה 60 בשינויים המחויבים.

79. (א) כתב הגנה במסלול דיון מהיר יוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע.

(ב) נתבע במסלול דיון מהיר רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי לפי תקנה 22 ו-23, אם ניתנה לכך רשות בית המשפט, ואולם המועד להגשת כתב ההגנה על ידי הצד השלישי הוא ארבעים וחמישה ימים.

(ג) בית המשפט יורה על מועד ישיבת קדם-משפט בדיון מהיר שלא יהיה מאוחר מתשעים ימים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון; בדיון מהיר ראוי שתתקיים ישיבה אחת בלבד של קדם-משפט.

(ד) בית המשפט יורה על מועד לדיון במסלול דיון מהיר שלא יהיה מאוחר משישה חודשים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון.

(ה) החלטה בבקשה שהוגשה במסלול דיון מהיר תינתן בתוך שבעה ימים ממועד הדיון בה, או ממועד הגשת תשובת המשיב לבית המשפט, לפי העניין.

(ו) הדיון בתובענה במסלול דיון מהיר יסתיים בתוך יום אחד; סבר בית המשפט כי יש צורך בכך, רשאי הוא להורות על ימי דיון נוספים, ככל האפשר, ברציפות עד גמר חקירת העדים; לא יידחה המועד לדיון בתביעה ביותר מארבעה עשר ימים מיום הדיון האחרון בה, אלא באישור נשיא בית המשפט או סגנו שהוא הסמך לכך.

(ז) בעלי הדין רשאים להגיש לבית המשפט, עד ארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לדיון, רשימת אסמכתאות משפטיות ועיקרי טיעון בכתב בהיקף שלא יעלה על חמישה עמודים סך הכול, לא כולל הכותרת; סיכום טענות בעלי הדין יהיה בעל פה ביום הדיון בתובענה לאחר סיום הבאת הראיות, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

צדפות
טענות
בדיון מהיר וגילוי
מסמכים מוקדם

הוראות
ומועדים
מיוחדים

(ח)	נתבע במסלול דיון מהיר רשאי להגיש עם כתב ההגנה תביעה שכנגד נגד בעלי הדין בתובענה המקורית אם מתקיים בה אחד מאלה:			
(1)	היא מהווה תובענה במסלול דיון מהיר;			
(2)	נושאה ונושא התובענה המקורית הוא אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה סכום התביעה שכנגד או שווי נושאה, אשר יהיה.			
(א)	תביעה לפינוי מושכר לפי פרק זה לא תכיל סעדים נוספים והתובע רשאי לתבוע בהליך נפרד, בלא צורך בקבלת רשות מבית המשפט, סעדים נוספים בשל אותה עילה; אם הוגשה תביעה נוספת, יודיע על כך התובע לבית המשפט ויידרש לציין אם מתקיימים בתביעה התנאים הנדרשים לצורך קיום דיון בה במסלול של דיון מהיר.	81.	לפינוי מושכר – הוראות מיוחדות	תביעה לפינוי מושכר – הוראות מיוחדות
(ב)	כתב הגנה בתביעה לפינוי מושכר יוגש בתוך שלושים ימים ממועד המצאת כתב התביעה.			
(ג)	נתבע בתביעה לפינוי מושכר אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד או הודעה לצד שלישי.			
(ד)	בתביעה לפינוי מושכר לא תתקיים ישיבת קדם-משפט וההוראות לעניין ישיבה כאמור לא יחולו על הליך מסוג זה.			
(ה)	בית המשפט יורה על מועד לדיון בתביעה לפינוי מושכר שלא יהיה מאוחר משלושים ימים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון.			
	תקנות 49, 62 ו-87(ח) לא יחולו בתובענה בסדר דין מהיר שעניינה תביעת רכב, ויחולו הוראות אלה:	81א.	הוראות מיוחדות החלות על תביעת רכב	הוראות מיוחדות החלות על תביעת רכב
(1)	בקשה בתביעת רכב תוגש בכתב;			
(2)	בעלי הדין יביאו את ראיותיהם בישיבת קדם המשפט, אלא אם כן הורה להם בית המשפט אחרת;			
(3)	בעל דין יודיע לעדים מטעמו על כוונתו להזמין לעדות או לשם הצגת מסמכים; הודעה כאמור תימסר לעד זמן מספיק לפני מועד מתן העדות, והיא תכלול את המקום והמועד שבו הוא נדרש להתייצב; לא התייצב העד לעדות לפי הודעת בעל דין, לא תשמש אי-היענותו עילה לדחיית הדיון אלא מטעמים מיוחדים;			
(4)	ביקש מי מבעלי הדין לחקור מומחה שהגיש חוות דעת, יודיע על כך לבית המשפט ולשאר הצדדים שלושים ימים לפחות לפני המועד שנקבע לישיבת קדם המשפט או בתוך שבעה ימים ממועד קבלת חוות הדעת, לפי המאוחר.			
(א)	עם תום הדיון בתובענה ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים, ייתן בית המשפט פסק דין, זולת אם נשיא בית המשפט אישר לתת את פסק הדין במועד מאוחר יותר.	82.	פסק הדין בתובענה בדיון מהיר	פסק הדין בתובענה בדיון מהיר
(ב)	פסק הדין יהיה מנומק באופן תמציתי, זולת אם סבר בית המשפט כי יש צורך בהנמקה מפורטת משום שיש בפסק הדין חידוש או חשיבות מיוחדת לציבור או מטעמים מיוחדים אחרים.			
פרק י"ג: עדים				
(א)	בעל דין יודיע לעד המופיע ברשימת העדים שהגיש או ברשימת העדים שתוקנה ברשות בית המשפט, על כוונתו להזמין לעדות או לשם הצגת מסמכים; הודעה כאמור תימסר לעד זמן מספיק לפני מועד מתן העדות והיא תכלול את המקום והמועד שבו הוא נדרש להתייצב; לא התייצב העד לעדות לפי הודעת בעל הדין, לא תשמש אי-היענותו עילה לדחיית הדיון אלא מטעמים מיוחדים.	83.	הזמנת עדים	הזמנת עדים
(ב)	על אף האמור בתקנת משנה (א) או נוסף על האמור בה, בעל דין רשאי להגיש לבית המשפט בקשה להזמנת עד בתוך שלושים ימים מעת קביעת מועד הדיון ובכל מקרה לא פחות מארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון.			
(ג)	הוגשה בקשה להזמנת עד לפי תקנת משנה (ב), רשאי בית המשפט להמציא לעד הזמנה למתן עדות לפי הפרטים שמסר בעל הדין ורשאי הוא להורות לבעל הדין לבצע את ההמצאה באמצעות בא כוחו או מי מטעמו, שאינו בעל הדין; התבקש בעל הדין להשלים פרטים הדרושים להמצאה ולא עשה כן, יראוהו כמי שמוותר על ההזמנה באמצעות בית המשפט.			

(ד)	עובד ציבור לא יידרש לתת עדות בעל פה, אם ניתן לגבות את עדותו באמצעות תעודת עובד ציבור או תעודה ציבורית, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.			
84.	בעל דין המבקש מבית המשפט להזמין עד יתחייב בבקשה לשלם לו את הוצאותיו כפי שיפסוק בית המשפט, ורשאי בית המשפט להתנות את הזמנתו של עד בהפקדת ערובה בסכום שיורה.	ערובה העדים	להוצאות	
85.	(א) עד שהוזמן למתן עדות לפי תקנות אלה, יתייצב לכל ישיבה שאליה יוזמן. (ב) מי שהוזמן להציג מסמך רשאי לעשות כן באמצעות אדם אחר, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.	התייצבות לעדות		
86.	נענה אדם להזמנה להעיד בבית משפט, רשאי בית המשפט להורות לבעל הדין שביקש להזמין לשאת בהוצאותיו כפי שיפסוק.	שכר והוצאותיהם	עדים	
פרק י"ד: מומחים				
87.	(א) רצה בעל דין להוכיח עניין שברפואה, יצרף לכתב טענותיו חוות דעת של מומחה בתחום מומחיותו. (ב) הגיש תובע חוות דעת בעניין שברפואה, רשאי נתבע לשלוח לו דרישה בכתב להעמיד את נושא חוות הדעת לבדיקה בידי מומחה מטעמו; נדרש תובע כאמור, ייעתר לדרישה בלא דיחוי, זולת אם קיימת הצדקה לסירוב; חוות הדעת תומצא לתובע גם אם לא הוגשה לבית המשפט. (ג) רצה תובע לחלוק על חוות דעת מומחה בעניין שברפואה שצורפה לכתב ההגנה, יגיש חוות דעת נגדית בתוך שישים ימים מהיום שהומצאה לו חוות הדעת או בתוך זמן אחר שהורה עליו בית המשפט. (ד) בית המשפט רשאי, אם מצא הצדקה לכך, לפטור בעל דין מצירוף חוות דעת בעניין שברפואה לכתב הטענות או לדחות את מועד הגשתה; התובע והנתבע יבקשו את הפטור או את הדחייה כאמור לכל המאוחר עם הגשת כתב התביעה וכתב ההגנה בהתאמה. (ה) רצה בעל דין להוכיח עניין שבמומחיות, שאינו עניין שברפואה, יגיש לבית המשפט חוות דעת של מומחה לאותו עניין לא יאוחר מתשעים ימים לפני המועד שנקבע לשמיעת ראיות או במועד אחר שהורה עליו בית המשפט. (ו) רצה בעל דין שנמסרה לו חוות דעת כאמור בתקנת משנה (ה), להגיש חוות דעת מטעמו כראיה במשפט באותו עניין, יגיש אותה לבית המשפט לא יאוחר משלושים ימים לפני המועד שנקבע לשמיעת ראיות או במועד אחר שהורה עליו בית המשפט. (ז) חוות דעת המוגשת לבית המשפט לפי תקנה זו תיערך לפי סעיף 24 לפקודת הראיות ותצורף רשימת האסמכתאות שהמומחה מסתמך עליהן; אסמכתאות שלא ניתן לאתרן בנקיטת אמצעים סבירים, יצורפו לחוות הדעת. (ח) בעל דין המגיש חוות דעת של מומחה מטעמו ידאג להתייצבותו לחקירה בבית המשפט, זולת אם בעל הדין שכנגד הודיע שהוא מוותר על חקירתו. (ט) לא יוגשו מטעם בעלי הדין חוות דעת נוספות מעבר לחוות הדעת שניתן להגיש לפי תקנה זו, אלא באישור בית המשפט. (א) 88. בלי לגרוע מתקנות המומחים, בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד. (ב) בהחלטתו למנות מומחה מטעם בית המשפט ישקול בית המשפט, בין השאר, את שווי נושא התביעה, עניינה, היקף וסוג המחלוקת שבין בעלי הדין או שבין המומחים מטעם בעלי הדין. (ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט והוגש באותו עניין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין, לא ייחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם; הודיע כך בעל דין, ייחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיורה בית המשפט בהתחשב בנסיבות העניין, ובשים לב לחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדו.	מומחים בעלי הדין	מטעם	
88.	(א) בלי לגרוע מתקנות המומחים, בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד. (ב) בהחלטתו למנות מומחה מטעם בית המשפט ישקול בית המשפט, בין השאר, את שווי נושא התביעה, עניינה, היקף וסוג המחלוקת שבין בעלי הדין או שבין המומחים מטעם בעלי הדין. (ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט והוגש באותו עניין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין, לא ייחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם; הודיע כך בעל דין, ייחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיורה בית המשפט בהתחשב בנסיבות העניין, ובשים לב לחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדו.	מומחה מטעם בית המשפט	מטעם	בית

(ד) מונה מומחה מטעם בית המשפט בהסכמת בעלי הדין, יראו הסכמה זו כהסדר דיוני הכולל את ההוראות המפורטות להלן, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת:

- (1) לא יוגשו חוות דעת מומחה מטעם בעלי הדין;
- (2) יראו חוות דעת מומחה שהגישו בעלי הדין קודם למינוי המומחה מטעם בית המשפט, כאילו לא התקבלו כראיה.

העדר עניינים	ניגוד	89.	כדי למנוע מינוי מומחה מטעם בית המשפט המצוי בניגוד עניינים, תחול תקנה 16 לתקנות המומחים.
סמכותו של מומחה מטעם בית המשפט		90.	מומחה מטעם בית המשפט רשאי לדרוש מבעל דין להעמיד לבדיקה את נושא חוות הדעת.
חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט		91.	(א) מומחה מטעם בית המשפט יגיש את חוות דעתו בתוך שישים ימים מיום שנודע לו על המינוי או במועד אחר שיוורה בית המשפט. (ב) חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט תוגש בצירוף רשימת האסמכתאות שהוא הסתמך עליהן בחוות דעתו; אסמכתאות שלא ניתן לאתרן בנקיטת אמצעים סבירים, יצורפו לחוות הדעת. (ג) בעל דין רשאי לבקש מבית המשפט רשות לשלוח למומחה שאלות הבהרה בנוגע לחוות דעתו, לא יאוחר מארבעה עשר ימים ממועד קבלת חוות הדעת; המומחה ישיב על שאלות הבהרה בתוך שלושים ימים ממועד קבלת החלטת בית המשפט ויראו את תשובותיו כחלק בלתי נפרד מחוות דעתו. (ד) בעל דין רשאי לחקור מומחה מטעם בית המשפט ובלבד שהודיע על כך לבית המשפט ולבעלי הדין וביקש את הזימון לא יאוחר משיבת קדם-המשפט המסכמת; ניתנה חוות דעת המומחה לאחר סיום קדם-המשפט, יודיע בעל הדין על רצונו לחקור את המומחה ארבעים וחמישה ימים לפחות לפני המועד הקבוע לשמיעת הראיות או בתוך שבעה ימים ממועד קבלת חוות הדעת, לפי המאוחר.
שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית המשפט		92.	(א) בית המשפט רשאי להורות על שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית המשפט ועל אופן תשלומם, לרבות בעניין המענה לשאלות ההבהרה והחקירה בבית המשפט ולהטילם על בעלי הדין או על מי מהם. (1א) על אף האמור בתקנת משנה (א), בתביעה אזרחית לפי סעיף 108א לחוק, יטיל בית המשפט את תשלום שכרו והוצאותיו של המומחה שמינה בית המשפט על הנתבע שהורשע, זולת אם שוכנע, מטעמים מיוחדים, כי קיימת הצדקה להטלתם על בעלי הדין או מי מהם, ויורה מה תהיה ההשתתפות של כל אחד מהם בהוצאות כאמור. (ב) בית המשפט רשאי להורות בכל עת לבעלי הדין או למי מהם, להפקיד ערובה, להבטחת תשלום שכרו והוצאותיו של המומחה מטעם בית המשפט או לשלם למומחה במישרין, ובגמר המשפט יחליט בית המשפט מי יישא בשכר ובהוצאות אלה. (ג) לא נענה בעל דין להוראה לפי תקנה זו, רשאי בית המשפט למחוק את כתבי טענותיו או לדחות את הדיון בתובענה למועד אחר עד שיקיים את ההוראה כאמור.
אי-קיום הוראות		93.	(א) בעל דין שלא צירף חוות דעת בעניין שברפואה לכתב טענותיו ובית המשפט לא פטר אותו מכך, לא רשאי להשמיע עדות של מומחה רפואי ולא יוכל להוכיח עניין שבמומחיות רפואית מטעמו לעניין הנדון, זולת אם היתה זו חוות דעת נגדית או אם בית המשפט סבר כי יש לאפשר לו לעשות כן מטעמים מיוחדים. (ב) בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט לפי תקנות אלה, בעל דין שלא נענה לדרישה או הוראה של בית המשפט לפי פרק זה או שלא נענה במידה מספקת, ואי-ההיענות היתה בלא הצדק סביר, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של עניין שבמומחיות מטעמו לעניין הנדון.

פרק ט"ו: סעדים זמניים

סימן א': כללי

94. מטרת הסעד הזמני היא להבטיח זכות לכאורה במהלך ההליך המשפטי ואת קיומו התקין והיעיל של ההליך או את ביצועו הראוי של פסק הדין.
95. (א) בקשה לסעד זמני תוגש בכתב ובכפוף לפרק זה.
- (ב) הוגשה בקשה למתן סעד זמני במסגרת תביעה, רשאי בית המשפט לתת את הסעד המבוקש, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות לכאורה בקיומה של עילת תביעה, בקיום התנאים למתן הסעד כאמור בפרק זה ובנחיצות הסעד הזמני לצורך הגשמת המטרה.
- (ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), בית המשפט רשאי לתת סעד זמני או ארעי גם בטרם הגשת כתב תביעה אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין, ובלבד שהתביעה תוגש בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או בכל מועד אחר שעליו יורה בית המשפט.
- (ד) בהחלטתו אם לתת סעד זמני וכן בקביעת סוג הסעד, היקפו ותנאיו, ישקול בית המשפט, בין השאר, את השיקולים האלה:
- (1) הנזק שעלול להיגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנזק שעלול להיגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק העלול להיגרם לאדם אחר או לעניין ציבורי;
 - (2) אם אין סעד אחר שפגיעתו במשיב קלה יותר, המשיג את התכלית שלשמה נועד הסעד הזמני;
 - (3) תום לבם של בעלי הדין, הן בקשר לגוף העניין והן בקשר להגשת התביעה ובקשת הסעד הזמני, והאם המבקש לא השתהה יתר על המידה בנסיבות העניין בהגשת כתב התביעה או בהגשת הבקשה לסעד הזמני.
96. (א) סעד זמני יותנה בהתחייבות עצמית של המבקש לפיצוי כמפורט בתקנת משנה (ב), וכן בערובה כמפורט בתקנת משנה (ג) לשם פיצוי בשל כל נזק שייגרם למי שמופנה אליו הצו כתוצאה ממתן הצו הזמני, אם יפקע הצו או יצומצם היקפו.
- (ב) התחייבות עצמית של מבקש תצורף לבקשה ותהיה ערוכה לפי הנוסח בטופס 7 שבתוספת הראשונה; התחייבות עצמית לא תהיה מוגבלת בסכום, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.
- (ג) המבקש יפקיד ערובה מספקת, להנחת דעתו של בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לפטור את המבקש מהפקדת ערובה, אם סבר שהדבר צודק וראוי בנסיבות העניין וכן רשאי להתנות את מתן הסעד הזמני בכמה ערובות; הסעד הזמני ייכנס לתקפו רק עם הפקדת כל הערובות שעליהן הורה בית המשפט, זולת אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.
97. (א) בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט הנתונות לו לפי פרק ח', הבקשה למתן סעד זמני תידון במעמד בעלי הדין, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לתת סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות, כי קיים חשש סביר שהעוכב שייגרם כתוצאה מקיום הדיון במעמד בעלי הדין או הבאת הבקשה לידיעת המשיב תסכל את מטרת הסעד הזמני או תגרום למבקש נזק חמור.
- (ב) הסעד הזמני הארעי יעמוד בתוקפו לפי האמור בו או עד למתן החלטה אחרת.
- (ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), יידונו בקשות לצו עיקול זמני וצו לתפיסת ראיות במעמד צד אחד, זולת אם סבר בית המשפט כי אין בקיום דיון במעמד בעלי הדין כדי לסכל את מטרת הצו.
- (ד) נתן בית המשפט סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, יומצאו במסירה אישית למשיב העתקים של הצו, הבקשה והמסמכים המצורפים אליה וכן העתק כתב הערבות, בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד מתן הצו, אלא אם כן הורה בית המשפט על מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים; נקבע דיון במעמד בעלי הדין, תימסר הודעה על מועד הדיון למשיב ולמחזיק, אם יש כזה, עם המצאת הצו הזמני.

(ה) במסגרת ההחלטה המעניקה סעד זמני ארעי, למעט צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, יורה בית המשפט על מועד לדיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ככל האפשר ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום מתן הסעד הזמני הארעי; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ו) ניתן צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, במעמד צד אחד, רשאי המשיב, והמחזיק, אם יש כזה, לבקש את ביטול הצו בתוך שלושים ימים ממועד המצאתו; הוגשה בקשה לביטול הצו, יקיים בית המשפט דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום הגשת הבקשה לביטול; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ז) בית המשפט יקיים את הדיון בבקשה למתן סעד זמני או לביטולו בלא דיחוי; בית המשפט יקיים, ככל האפשר, את הדיון ביום דיונים אחד וישמע את סיכום טענות בעלי הדין בעל פה מיד לאחר סיום הבאת הראיות.

(ח) בית המשפט הדין בבקשה לסעד זמני ייתן את החלטתו עם תום הדיון בבקשה, ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים לאחר תום הדיון; לא נתן את החלטתו במועד האמור, ייתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

לבקשת בעל דין רשאי בית המשפט לעיין מחדש בסעד זמני שניתן, או בתנאיו, אם סבר כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו מאז מתן הצו ולא היה ניתן לגלותן בשקידה סבירה קודם לכן או בשל חלוף הזמן או אם מצא שיש מקום לשנות את היקפו או את התנאים שבהם ניתן.

בית המשפט רשאי להורות על הקדמת מועד הדיון בתובענה, חלף מתן סעד זמני, אם סבר כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון והדבר לא יפגע באופן בלתי מידתי בבעלי הדין.

סעד זמני יפקע –

(1) בתום המועד שצוין בו או עם מתן פסק הדין, זולת אם בית המשפט הורה אחרת;

(2) אם הצו ניתן במעמד צד אחד ולא הומצא למשיב כאמור בתקנה 97(ד), זולת אם בית המשפט הורה אחרת, מטעמים מיוחדים;

(3) אם הצו ניתן לפני הגשת התביעה ולא הוגש כתב תביעה בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או במועד אחר שהורה עליו בית המשפט;

(4) אם בית המשפט הורה על ביטולו או שהוא בטל לפי כל דין.

לא הוגשה לבית המשפט תביעה או בקשה לפיצויים בשל נזק שנגרם עקב מתן הסעד הזמני, בתוך תשעים ימים ממועד פקיעת הסעד הזמני, תוחזר למבקש הערובה; בית המשפט רשאי להאריך מזמן לזמן את התקופה האמורה, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

סימן ב': עיקול זמני

(בוטלה) 102.

(א) 103. בתביעה לסכום כסף רשאי בית המשפט להטיל עיקול זמני על נכסים של המשיב שברשותו או ברשות המבקש או ברשות מחזיק, ובתביעה לדבר שבעין רשאי בית המשפט לצוות על עיקול הנכס הנתבע, והכול אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) הומר נכס שעוקל בערובה של המשיב או של צד שלישי, יחול על הערובה סימן זה.

(ג) נתן בית המשפט צו עיקול על מקרקעין, יורה בית המשפט על רישום הערה בפנקס המקרקעין, והמבקש יודיע על כך לרשם המקרקעין.

(א) 104. ניתן צו עיקול על נכסי המשיב שבידי מחזיק, יודיע בית המשפט למחזיק, עם הטלת העיקול, כי עליו להשיב בכתב, בתוך שלושים ימים או בתוך מועד אחר שהורה, אם הנכסים מצויים בידו, אם הם שייכים למשיב ואם יש למחזיק טענה לזכות לגביהם; בהודעה למחזיק יצוינו פרטי המבקש ובא כוחו; תשובתו של המחזיק תוגש לבית המשפט והעתק ממנה ימציא המחזיק, במישרין, למבקש; הודה מחזיק בתשובתו כי מצויים בידו נכסי המשיב או כי הם שייכים

עיון מחדש

שמיעת התובענה במקום דיון בסעד הזמני פקיעת הסעד הזמני

מימוש ערובה או השבתה

צו עיקול זמני

הודעה למחזיק

למשיב, לא יחזור בו מהודאתו, זולת אם בית המשפט נתן לו רשות לכך מטעמים מיוחדים.

(ב) לבקשת המחזיק ימציא לו המבקש, בתוך שבעה ימים מיום בקשתו, העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ג) המחזיק רשאי להגיש בקשה לביטול צו העיקול או להגבלתו, לא יאוחר משלושים ימים מיום שהומצא לו העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ד) הודה המחזיק שהנכס שייך למשיב, יורה בית המשפט כיצד לנהוג לגביו.

105. (א) לא הודה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע לו, רשאי המבקש בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או מתום המועד כאמור בתקנה 104(א), להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול; לא ביקש המבקש את אישור העיקול, העיקול בטל בתום ארבעה עשר הימים האמורים, לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו.

(ב) דינה של בקשה כאמור כדין כתב תביעה; דינו של מחזיק לעניין אישור העיקול כדינו של נתבע, בשינויים המחויבים לפי העניין.

(ג) הדיון בבקשה כאמור יכול שיהיה בכל שלב של הדיון בתובענה, ואף לאחר שניתן בה פסק דין, כפי שבית המשפט יורה.

106. זכה התובע בתביעתו, ימשיך העיקול הזמני לעמוד בתוקפו עד שפסק הדין יבוצע או עד להוראה אחרת של בית המשפט; בפסק הדין רשאי בית המשפט לתת הוראות בנוגע לעיקול הזמני ולפסוק הוצאות בקשר אליו.

107. חוק ההוצאה לפועל יחול על ביצוע עיקול זמני לפי סימן זה, ואם זכה התובע בתביעתו, ימשיכו בפעולות לפי אותו חוק, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

108. (א) המצאה למדינה של צו לפי סימן זה תהיה בהמצאתו למשרד חשב המשרד שבידיו נמצא הנכס נושא הצו.

(ב) המצאה לתאגיד בנקאי, כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, של צו לפי סימן זה, תהיה למשרד הראשי שלו.

סימן ג': צו מניעה זמני

109. בית המשפט רשאי להורות למשיב להימנע מלעשות או להימנע מלהוסיף ולעשות, בעצמו או באמצעות מי מטעמו, פעולה כלשהי, אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצועו הראוי של פסק הדין.

110. תקנות 103(ג) ו-106 יחולו על צו מניעה זמני בשינויים המחויבים.

סימן ד': כינוס נכסים זמני

111. (א) בית המשפט רשאי למנות כונס נכסים זמני (להלן בסימן זה – כונס) על נכסים מסוימים שברשות המשיב או ברשות מחזיק, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי לפגיעה ניכרת בערכם של הנכסים או ביכולת מימושם או לכך שהמשיב או אדם אחר מטעמו עומד להעלים את הנכסים או להשמידם או כי הנכסים הופקו תוך ביצוע המעשה או המחדל נושא התביעה או שימשו לביצועו, וכי אי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) בית המשפט הדין בבקשה למינוי כונס יביא בחשבון את סכום החוב או שווי הנושא, את הסכום שהכונס יכול להשיג לפי המשווער ממכירת הנכסים או ניהולם, את העלויות המשוערות הכרוכות במינויו ובביצוע תפקידו, ואת הנזק העלול להיגרם לנתבע עקב מכירת הנכסים או ניהולם בידי כונס, ורשאי הוא להורות על עריכת בדיקה או חקירה בכל עניין הקשור לכך.

112. (א) בבקשה למינוי כונס יציע המבקש, בכפוף לאמור בתקנת משנה (ב), מועמד לשמש ככונס, ויצרף את הסכמת המועמד בכתב למינוי.

(ב) בית המשפט לא ימנה אדם לכונס אם יש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי, זולת אם הסכימו בעלי הדין למינוי, או אם סבר, מטעמים מיוחדים, שיש בכך צורך והדבר לא יפגע בביצוע יעיל והוגן של הצו או יפגע באופן בלתי הוגן במשיב.

סמכות הכונס	113.	(א)	בית המשפט רשאי להסמיך כונס לעשות, בין השאר, את הפעולות האלה, כולן או מקצתן: (1) לחפש ולאתר את מקום הימצאם של הנכסים; (2) להיכנס לחצרים לשם איתורם ותפיסתם; (3) לגבי נכסים שהם מסמכים או מידע האגור במדיה אלקטרונית – לצלמם או להעתיקם; (4) לתפוס את הנכסים, להחזיק בהם, לשמור עליהם, לנהלם ולהשביחם; (5) להפעיל לגבי הנכסים כל סמכות, כוח או זכות הנתונים לבעל הנכסים או למחזיק בהם, לרבות ניהול הליכים משפטיים בנוגע אליהם וחתימה על כל מסמך בקשר אליהם.
כניסה לחצרים	114.	(ב)	בית המשפט רשאי להורות, בצו, לאדם לאפשר לכונס כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן לפי תקנת משנה (א) וכן להורות לאדם להימנע מכל פעולה העלולה להפריע או לעכב את הכונס מביצוע הצו.
כניסה לחצרים	114.		בטרם כניסתו לחצרים ימסור הכונס לאחראי על החצרים, לאדם שנגדו ניתן הצו או לאדם הנחזה להיות בגיר אחר האחראי מטעמו, את צו הכניסה לחצרים והודעה המסבירה את משמעות הצו, ערוכה לפי הנוסח בטופס 8 שבתוספת הראשונה, וכן יידע אותו בדבר זכותו להתייעצות טלפונית עם עורך דין, אם אפשר, ובדבר זכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים; לבקשת האחראי על החצרים, יסביר לו הכונס בשפה ברורה את משמעות הצו, וכי סירוב לאפשר את ביצועו מהווה ביזיון בית משפט ועשוי לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי.
כניסה, תפיסה, חיפוש	115.	(א)	כניסה לחצרים, חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של נכסים לפי פרק זה ייעשו בידי הכונס בנוכחות האחראי על החצרים, ובנוכחות שני עדים, זולת אם אישר האחראי על החצרים בכתב כי אינו מעוניין בנוכחות עדים או אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים; לא ישמש עד, לצורך תקנה זו, מי שיש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי – זולת אם הסכים לכך בעל הדין שכנגד.
כניסה, תפיסה, חיפוש	115.	(ב)	לא הצליח הכונס לאתר את האחראי לחצרים או ליצור אתו קשר על אף שפעל בשקידה ראויה וסבירה או שהאחראי סירב לשתף פעולה עם הכונס לצורך ביצוע הצו, רשאי בית המשפט לתת לכונס הוראות שיאפשרו את ביצוע תפקידו.
חיפוש מחשב	116.		הכונס לא יבצע חיפוש ותפיסה של מחשב, חומר מחשב או פלט כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995, אלא בהתקיים תנאים אלה: (1) בית המשפט כלל בצו היתר מפורש לחיפוש ותפיסה כאמור; (2) בית המשפט מינה בעל תפקיד מיומן לביצוע החיפוש, זולת אם האחראי על החצרים הסכים לבצע את החיפוש בעצמו; (3) מבצע החיפוש יוודא תחילה כי במהלך החיפוש לא תתאפשר קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים, זולת אם מבצע את החיפוש האחראי על החצרים.
מתן דין וחשבון	117.	(א)	הכונס יגיש לבית המשפט דין וחשבון על ביצוע הפעולות, חתום בידי הנוכחים בעת הביצוע, בתוך שבעה ימים ממועד הביצוע, וימציא העתק ממנו למי שאליו מופנה צו הכניסה לחצרים ולבעלי הדין.
מתן דין וחשבון	117.	(ב)	הדין וחשבון יכלול, בין השאר, רשימה של הנכסים שנתפסו בעת החיפוש, והערות של האחראי על החצרים שנכח בעת ביצוע הצו.
הוראות הנכסים התפוסים	118.	(א)	בית המשפט רשאי, בכל עת, לפי בקשת הכונס, בעל הנכסים, מי שמחזיק בהם או בעל דין, להורות מה ייעשה בנכסים התפוסים; הסתיים הדיון בתובענה, יורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים שטרם הורה מה ייעשה בהם.
הוראות הנכסים התפוסים	118.	(ב)	פקע צו כינוס נכסים זמני שניתן לפי פרק זה, ולא הורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים התפוסים, יוחזרו הנכסים לחצרים שמהם נלקחו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים ממועד פקיעת הצו.

שמירת סודיות	119.	(א)	הכונס לא יעשה שימוש בנכסים, במידע או במסמכים שהגיעו אליו עקב תפקידו, ולא יגלה מידע או מסמכים כאמור לאחר, אלא כפי שיוורה בית המשפט.
		(ב)	הכונס ינקוט אמצעים, ככל הדרוש, כדי להבטיח שהעובדים בשירותו והנוכחים בעת ביצוע הפעולות, ישמרו על סודיות כאמור בתקנת משנה (א).
		(ג)	נטענה טענת חיסיון לגבי נכסים או מסמכים מסוימים, יכניס הכונס את הנכסים או המסמכים, לפי העניין, לחבילה בלי שיעיין בהם, יסגור את החבילה, יסמן אותה באופן הניתן לזיהוי, וימסור אותה לבית המשפט, בהקדם האפשרי; הטוען רשאי, בתוך שבעה ימים ממועד מסירת החבילה, להגיש לבית המשפט בקשה להחליט בטענת החיסיון, ולפרט בה את טענותיו; בית המשפט יחליט בבקשה בתוך שבעה ימים מיום שהוגשה הבקשה, ולצורך כך הוא רשאי לעיין בנכס או במסמך; הדיון בבקשה לפי תקנת משנה זו יהיה בדלתיים סגורות; בתקנה זו, "חבילה" – מעטפה או כלי קיבול אחר.
זכויות מחזיק וצד שלישי	120.	(א)	נתן בית המשפט צו כינוס לגבי נכס שבידי מחזיק, יימסר לו העתק מצו הכינוס בתוך שלושה ימים ממועד נתינתו, זולת אם בית המשפט הורה אחרת כדי שלא לסכל או להפריע לביצוע הכינוס.
		(ב)	המחזיק רשאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד שהומצא לו צו הכינוס או מיום שנודע לו על מתן הצו.
		(ג)	טוען צד שלישי לזכויות בנכס שבית המשפט נתן לגביו צו כינוס לפי סימן זה, רשאי הוא להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים מיום שנודע לו על מתן הצו.
		(ד)	התברר לבית המשפט כי לצד שלישי עשויות להיות זכויות בנכס שניתן לגביו צו כינוס, יודיע לו בית המשפט על זכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד המצאת ההודעה; הוכח כי הצד השלישי ידע על צו הכינוס לפני מועד המצאת ההודעה ולא הגיש הודעת הצטרפות בתוך עשרים ימים ממועד שנודע לו על הצו, יהיה הצד השלישי רשאי להגיש הודעת הצטרפות רק ברשות בית המשפט ובית המשפט ייתן רשות כאמור רק מטעמים מיוחדים.
		(ה)	דין המצטרף כדין משיב בבקשה לסעד הזמני, ודין הודעת ההצטרפות כדין תשובה לבקשה בכתב, בשינויים המחויבים.
		(ו)	הגיש מחזיק או צד שלישי הודעת הצטרפות, יקיים בית המשפט דיון במעמד המצטרף בהקדם האפשרי ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום קבלת הודעת ההצטרפות.
שכר כונס נכסים	121.		בית המשפט רשאי להורות בדבר שכר שירותיו של הכונס וכיצד ועל מי לשלמו; אם הכונס עובד המדינה, ישולם שכרו לאוצר המדינה.
חובותיו של כונס נכסים	122.		כונס שהתמנה –
		(1)	ייתן כל ערובה שתיראה לבית המשפט להבטחת אחריותו לנכסים שהוא ממונה עליהם ולכל שיגיע לידו בקשר לנכסים; הערובה תהיה בכתב ערבות הערוך לפי הנוסח בטופס 9 שבתוספת הראשונה;
		(2)	יגיש דין וחשבון בפרקי זמן ובצורה שיוורה עליהם בית המשפט;
		(3)	ישלם את הסכום המגיע ממנו ככל שיוורה בית המשפט.
		סימן ה': תפיסת ראיות	
תפיסת ראיות	123.	(א)	בית המשפט רשאי למנות אדם לממונה על תפיסת ראיות לשם ביצוע חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של ראיות המצויות בידי המשיב או בשליטתו אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהמשיב או אדם אחר מטעמו עלול להעלים את הראיות, לערוך בהן שינויים או להשמידן, וכי הדבר יכביד באופן ממשי על קיום ההליך או על גילוי האמת.
		(ב)	בית המשפט רשאי להורות בצו לכל אדם לאפשר למתמנה כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם, לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן לפי תקנת משנה (א).
		(ג)	על המתמנה על תפיסת הראיות לפי תקנה זו, יחולו תקנות 112 עד 122 בשינויים המחויבים.

(ד) בתקנה זו, "ראיות" – מסמך, לרבות מידע האגור במדיה דיגיטלית או אלקטרונית, וחפצים שיש יסוד סביר להניח כי ישמשו ראיות בתובענה או הדרושים לשם בירורה.

סימן ו': עיכוב יציאה מן הארץ

124. צו עיכוב יציאה מן הארץ (א) בית המשפט רשאי לתת צו עיכוב יציאה מן הארץ ולהורות על הפקדת הדרכון או תעודת המעבר של המשיב או להתנות תנאים ליציאתו, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהמשיב עומד לצאת מן הארץ לתקופה ממושכת או לצמיתות, והעדרו מהארץ עלול להכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין; אם התובענה היא לפיצויים בשל נזק גוף – די אם בית המשפט השתכנע שקיים חשש סביר שהעדרו של המשיב מן הארץ עלול להכביד על ביצוע פסק הדין.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), לא יינתן צו עיכוב יציאה מן הארץ בהתקיים אחד מהמפורטים להלן, זולת אם בית המשפט שוכנע שקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת:

(1) המשיב הוא תושב חוץ;

(2) שווי התביעה אינו עולה על 100,000 שקלים חדשים, זולת אם התביעה היא למזונות.

(ג) צו עיכוב יציאה מן הארץ יינתן לשנה אחת בלבד, לכל היותר; ואולם בית המשפט רשאי להאריך את עיכוב היציאה מן הארץ במתן צו חדש לתקופה שלא תעלה על שנה בכל פעם.

125. בקשה לצו עיכוב יציאה מן הארץ יציין המבקש גם את שמו ואת שם משפחתו של המשיב באותיות לטיניות, וכן מענו, מספר הזהות שלו ומספר הדרכון, ואם אלה אינם ידועים למבקש – פרטים אחרים שיש בהם, לדעת בית המשפט, כדי לזהותו; בית המשפט רשאי לדרוש פרטים נוספים כדי למנוע טעות בזיהוי.

126. התחייבות עצמית וערובה שימצא המבקש צו עיכוב יציאה מן הארץ, יהיו גם לפיצוי כל נזק שייגרם לאדם שאיננו המשיב עקב עיכוב יציאתו על סמך הצו, משום שהמבקש מסר פרטים לא נכונים או לא מספיקים לזיהוי המשיב.

127. בצו עיכוב היציאה מן הארץ יורה בית המשפט, שאם ייתן המשיב ערובה, כפי שיורה ובתנאים שיורה – יפקע הצו; חזר המשיב לפני מתן פסק הדין, או לאחר שפקע הצו, תוחזר לו הערובה לפי דרישתו; לא חזר עד שניתן פסק דין לזכות המבקש תשמש לו הערובה לסיפוק התביעה, והעודף על הסכום שבפסק הדין ועל הוצאות הוצאה לפועל יוחזר למשיב לפי דרישתו.

128. (א) נתן בית המשפט צו עיכוב יציאה על אדם, וכן נתן מי שהוסמך לכך צו הרחקה לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, או צו הסגרה לפי חוק ההסגרה, התשי"ד-1954, יבטל בית המשפט את צו העיכוב, אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) הגיש היועץ המשפטי לממשלה בקשה כאמור בתקנת משנה (א), ימציא הודעה מספקת על כך לבעל הדין שלפי בקשתו ניתן צו עיכוב היציאה.

פרק ט"ז: ההחלטה השיפוטית

129. (א) בתום הדיון בכל הליך ייתן בית המשפט את החלטתו בהקדם האפשרי בהתחשב, בין השאר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה ובמורכבותו של ההליך.

(ב) ההחלטה תכלול פירוט קצר של המחלוקות, ממצאי בית המשפט לגבי העובדות, השאלות המשפטיות הטעונות הכרעה, ההכרעה ונימוקיה באופן תמציתי; אם כללה ההחלטה חידוש משמעותי או שיש להחלטה חשיבות מיוחדת, רשאי בית המשפט לתת הנמקה מפורטת.

(ג) בלי לגרוע מתקנת משנה (א), בית משפט הדין בערכאה ראשונה ייתן את החלטתו לא יאוחר מתשעים ימים לאחר תום הדיון בהליך; לא נתן את החלטתו במועד האמור, ייתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

130. נתבע שלא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או לתת פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.

131.	נתן בית המשפט החלטה לפי צד אחד והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט לבטלה, בתנאים שייראו לו; הוראה זו לא תחול על פנייה לבית המשפט לפי תקנה 33(ד).	ביטול החלטה לפי צד אחד
132.	בית המשפט רשאי לתת סעד להבטחת ביצוע פסק הדין בעת מתן פסק הדין או בתכוף לאחריו; הבקשה בעת מתן פסק הדין יכולה להיות בעל פה.	סעד בעת מתן פסק הדין או בתכוף לו
133.	(א) בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין, לערוך פסיקתה, שתכיל את מספר התיק, מועד ההחלטה, שמות בעלי הדין ומענם, הסעד או ההכרעה האחרת שניתנו והוצאות המשפט שנפסקו. (ב) בעל הדין ישלח העתק של הבקשה למתן פסיקתה כאמור בתקנת משנה (א), לבעל הדין שכנגד, זולת אם ההחלטה ניתנה במעמד צד אחד. (ג) בעל הדין שכנגד רשאי להשיב לבקשה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו או בתוך מועד אחר שהורה בית המשפט. (ד) השופט החותם על הפסיקתה יהיה, ככל האפשר, זה שנתן את ההחלטה נושא הפסיקתה; נתן הרכב שופטים את ההחלטה, יחתום ראש ההרכב על הפסיקתה.	פסיקתה
פרק י"ז: הערעור		
134.	(א) ערעור או בקשת רשות לערער (בפרק זה – ערעור) יכללו שני חלקים של כותרת וגוף הערעור לפי ההוראות האלה: (1) הכותרת של הערעור תכלול את הפרטים האלה ולפי הסדר המפורט להלן: (א) הפרטים שנכללו בכותרת כתב התביעה, בשינויים המחויבים; (ב) סוג ההליך – ערעור או בקשת רשות לערער, לפי העניין; (ג) שם הערכאה שנתנה את ההחלטה שעליה מערערים, סוג ההליך, מספר התיק שבו ניתנה ותאריך ההחלטה; (ד) המועד שבו הומצאה ההחלטה שעליה מערערים; (ה) המותב המוסמך לדון בערעור וציון סעיף החיקוק המסמך כאמור; (ו) סכום אגרת בית המשפט שיש לשלם תוך הפניה לפרט בתוספת לתקנות האגרות שלפיו יש לגבות אגרה; אם המערער פטור מאגרה, יפנה לתקנה הפוטרת אותו מתשלומה לפי תקנות האגרות; (ז) דבר קיומו של הליך נוסף בבית משפט או בבית דין בקשר לאותה מסכת עובדתית; (ח) סכום הערובה להבטחת הוצאות המשיבים שיש להפקיד בבית המשפט בהפניה לפרט בתוספת השלישית לתקנות אלה; אם המערער פטור מהפקדת ערובה כאמור, יפנה לפרט המתאים בתוספת כאמור; (2) גוף הערעור יכלול את הפרטים האלה ולפי הסדר המפורט להלן: (א) הסעד שניתן או שהתבקש ולא ניתן בהחלטה שעליה מערערים; (ב) עיקרי ההחלטה שעליה מערערים; (ג) סיכום הטענות ונימוקי ההתנגדות להחלטה והפניה למובאות משפטיות התומכות בכל נימוק שיירשם לצדו; (3) גוף הערעור לא יעלה על שישע עמודים, אם הוגש לבית משפט השלום, על תשעה עמודים אם הוגש לבית המשפט המחוזי, ועל שנים עשר עמודים, אם הוגש לבית המשפט העליון. (ב) המערער יצרף לערעור מסמכים אלה בלבד: (1) העתק ההחלטה שעליה מערערים;	הגשת ערעור או בקשת רשות לערער

(2) העתקי המסמכים שהמערער מבקש להסתמך עליהם שהוגשו והתקבלו כדין בערכאה הקודמת.			
עם הגשת הערעור יפקיד המערער ערובה להבטחת הוצאות המשיבים בסכום הנקוב בתוספת השלישית וימציא הודעה על כך למשיב.	(א)	135.	הבטחת הוצאות המשיב
על אף האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי להורות על פטור ממתן ערובה או על שינוי סכומה.	(ב)		
לא קיים המערער הוראה בדבר הערובה, רשאי בית המשפט להורות על מחיקת הערעור או על דחיית המועד להפקדתה.	(ג)		
כל מי שהיה בעל דין בתובענה לפני הערכאה הקודמת ואינו מערער יהיה משיב בערעור.	(א)	136.	משיבים בערעור
בית המשפט רשאי להורות שלא יומצא ערעור למי מהמשיבים שאינו נוגע בדבר ; אם הבקשה מטעם המערער, תומצא הודעה לאותם המשיבים, זולת אם ההמצאה תגרום להכבדה ניכרת על המערער.	(ב)		
המועד להגשת ערעור על החלטה הוא שישים ימים מיום שהומצאה.	(א)	137.	מועדים
על אף האמור בתקנת משנה (א), משיב בערעור רשאי להגיש ערעור בתוך שישים ימים מהיום שבו הומצא לו הערעור, או מהיום שבו הומצאה לו הודעה על הפקדת ערובה לפי תקנה 135, או מהיום שבו הומצאה לו החלטה על פטור מהפקדת ערובה, לפי המאוחר.	(ב)		
המועד להגשת ערעור על החלטה שניתנה במעמד צד אחד שהוגשה לגביה בקשת ביטול לפי תקנה 131, יימנה מיום ההמצאה של ההחלטה בבקשת הביטול.	(ג)		
בית המשפט שלערעור רשאי :	(א)	138.	דיון בערעור
(1) לדחות את הערעור בלא צורך בתשובה, אם סבר שאין לערעור סיכוי להתקבל ;			
(2) להורות על הגשת תשובה בכתב, בכלל או לגבי עניין מסוים ;			
(3) לקיים דיון מקדמי בערעור לפי סמכות שופט בקדם-משפט, בשינויים המחויבים ;			
(4) להורות על השלמה לסיכומים בכתב ;			
(5) להכריע בערעור על יסוד החומר בכתב שלפניו ;			
(6) להורות על קיום דיון בעל פה נוסף על החומר שבכתב שלפניו.			
(ב) (בוטלה)			
(ג) לא התייצב בעל דין לדיון בעל פה ולא ניתן טעם סביר לאי-ההתייצבות, יחולו הוראות אלה :			
(1) לא התייצב המערער, ימחק בית המשפט את הערעור ;			
(2) לא התייצב המשיב והמערער התייצב, יברר בית המשפט את הערעור על סמך טיעוני המערער בלבד.			
ערעור על החלטה הדוחה בקשה למתן סעד זמני, שניתנה לפי צד אחד ושלא נדחתה בלא צורך בתשובה, יידון במעמד צד אחד, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.		139.	רשות ערעור על החלטה בעניין סעד זמני
(א) הורה בית המשפט על הגשת תשובה בכתב לערעור, יחולו הוראות אלה :		140.	תשובה בכתב והשלמה לסיכומים בכתב
(1) התשובה תוגש בתוך שישים ימים מעת המצאת ההחלטה או במועד אחר שהורה עליו בית המשפט והיא לא תעלה על שישה עמודים, אם הוגשה לבית משפט השלום, על תשעה עמודים, אם הוגשה לבית המשפט המחוזי, ועל שנים עשר עמודים, אם הוגשה לבית המשפט העליון, והכול לא כולל הכותרת ;			

(2) לתשובה יצורפו העתקי המסמכים שהמשיב מבקש להסתמך עליהם שהוגשו והתקבלו כדין בערכאה הקודמת, זולת המסמכים שצורפו לערעור;

(3) הורה בית המשפט על הגשת תשובה בעניין מסוים, התשובה תינתן בעניין זה בלבד.

(ב) הורה בית המשפט על השלמה לסיכומים בכתב, רשאי הוא לתת כל הוראה, לרבות בעניין הגשת סיכומי המערער והמשיב ומתן זכות תשובה למערער, המועד להגשה והיקף המסמך.

(ג) דין אי-הגשת תשובה בכתב או השלמה לסיכומים בכתב במועד – כדין אי-התייצבות לדיון בערעור.

בקשה בערעור תוגש בכתב.

141. בקשה בערעור

142. בית המשפט רשאי להתיר תיקון של ערעור או של תשובה בכתב, לפי העניין, בתנאים שיורה.

תיקון ערעור או תשובה בכתב

143. תקנה 40 תחול על ערעור בשינויים המחויבים.

איחוד ערעורים

144. בעל דין אינו רשאי להגיש ראיות חדשות לבית המשפט שלערעור; ואולם בית המשפט רשאי להתיר הגשת ראיות חדשות אם שוכנע שהן עשויות להשפיע על תוצאות הערעור וכן שמתקיים אחד מאלה:

ראיות חדשות בערעור

(1) לא היה ניתן לאתר את הראיה בשקידה סבירה ולהגישה בערכאה הראשונה במועד המתאים לכך;

(2) הגשת הראיה דרושה כדי למנוע עיוות דין.

(א) הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים.

145. עיכוב ביצוע

(ב) בית המשפט רשאי להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שנתן, וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו, וזאת כל עוד לא הוגש ערעור במועד הגשת הבקשה לעיכוב ביצוע; בקשה לפי תקנה זו אפשר שתידון בעל פה אם התבקשה במועד הדיון, מיד לאחר שימוע ההחלטה.

(ג) הוגש ערעור, רשאי בית המשפט שלערעור להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שעליה מערערים וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו.

(ד) תקנה 96 תחול על בקשה לפי תקנה זו בשינויים המחויבים.

(א) בית המשפט שלערעור רשאי –

146. סמכות בית המשפט בערעור

(1) לתת כל החלטה שצריך היה לתתה;

(2) לאשר את ההחלטה שעליה מערערים מאותו נימוק או מנימוק שונה;

(3) לבטל את ההחלטה שניתנה ולהורות על דיון חדש;

(4) להחזיר את העניין לערכאה שנתנה את ההחלטה לצורך השלמה;

(5) לתת החלטה נוספת או אחרת אם הדבר דרוש.

(ב) בית המשפט רשאי להשתמש בסמכויות אלה אף אם הערעור נוגע רק לחלק מן ההחלטה, ורשאי להשתמש בהן לטובת המשיבים או בעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, אף אם לא הגישו ערעור.

(א) הוראות התקנות בעניין מחיקה או דחייה של תביעה כאמור בפרק ו' יחולו על ערעור, בשינויים המחויבים.

147. מחיקה או דחייה של ערעור

(ב) בלי לגרוע מן האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי למחוק ערעור אף מהטעמים האלה:

(1) הערעור הוגש לאחר המועד הקבוע בדיון ולא ניתנה הארכת מועד להגשתו;

(2) אין למערער זכות להגישו.

(א) פסק הדין בערעור יכיל את השאלות המשפטיות הטעונות הכרעה, את ההכרעה ואת הנימוקים באופן תמציתי.

148. פסק הדין בערעור

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בית משפט שהחליט לדחות ערעור רשאי לכלול בנימוקיו רק את קביעתו בדבר דחיית הערעור, ובלבד שנוכח כי מתקיימים התנאים האלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:

(1) אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בה;

(2) הממצאים שנקבעו בה תומכים במסקנה המשפטית;

(3) אין בה טעות שבחוק.

(ג) תקנות 131 עד 133 יחולו על ערעור בשינויים המחויבים.

148. החליט בית המשפט העליון לדחות בקשת רשות ערעור על החלטה של בית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט לערעורים, רשאי בית המשפט לכלול בהחלטתו רק את קביעתו בדבר דחיית בקשת רשות הערעור, ובלבד שלדעתו מתקיימים שני אלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:

(1) הקביעות בהחלטה אינן מעוררות שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים;

(2) מתן רשות ערעור אינו דרוש כדי למנוע עיוות דין.

149. ההוראות האלה יחולו על בקשת רשות לערער:

(1) בלי לגרוע מהאמור בתקנה 134, בבקשת רשות ערעור יפרט המבקש בפתח הבקשה את הנימוקים שבשלהם יש לתת רשות לערער וזאת במסגרת מניין העמודים הקבוע בתקנה 134(א)(3);

(2) בלי לגרוע משאר סמכויותיו, בית המשפט הדן בבקשה לרשות ערעור רשאי –

(א) לתת רשות לערער, אם בכלל או אם לגבי עניין מסוים שפירש; ניתנה רשות ערעור, יראו את נימוקי הבקשה לרשות ערעור כנימוקי הערעור;

(ב) לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור לפי הרשות שניתנה;

(ג) להורות כי הבקשה תידון לפני הרכב של שלושה שופטים;

(3) נתנה הערכאה שמבוקש לערער על החלטתה רשות ערעור, יצוין הדבר בכותרת הערעור בנוסף לכל הפרטים האחרים הנדרשים;

(4) הוגשה בקשה לרשות ערעור במקום שהמבקש רשאי לערער בזכות, רשאי בית המשפט לדון בבקשה כבערעור, בתנאים שיוורה; הוגש ערעור בזכות במקום שבו היה על המערער להגיש בקשת רשות ערעור, רשאי בית המשפט לדון בערעור כבקשת רשות ערעור ולתת הוראות לפי העניין;

(5) תקנה 137(ב) לא תחול על בקשת רשות לערער.

150. לא ערער בעל דין על החלטה שאינה פסק דין והיא ניתנת לערעור ברשות בלבד, או שביקש רשות לערער עליה והבקשה נדחתה בלא שניתנה רשות ערעור, אין בכך כדי לפגוע בזכותו להשיג על אותה החלטה בבואו לערער על פסק הדין במשפט; על החלטה בעניין סמכות מקומית או על החלטה לפי סעיפים 5 או 6 לחוק הבוררות שבעל הדין מבקש להשיג עליה, יש להגיש בקשת רשות ערעור.

פרק י"ח: הוצאות

151. (א) חיוב בעל דין בתשלום הוצאות נועד לשפות את בעל הדין שכנגד על הוצאותיו בהליך בהתחשב בתוצאותיו, במשאבים שנדרשו לניהולו ובהתנהלות בעלי הדין.

(ב) החלטת בית המשפט בעניין פסיקת ההוצאות ושיעורן תבטא את האיזון הראוי שבין הבטחת זכות הגישה לערכאות, הגנה על זכות הקניין של הפרט ושמירה על שוויון בין בעלי הדין.

(ג) סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט או לא מילא אחר תקנות אלה, רשאי הוא לחייבו בהוצאות לטובת הנפגע או לטובת אוצר המדינה ובנסיבות מיוחדות אף את בא כוחו.

152. בתום הדיון יפסוק בית המשפט הוצאות סבירות והוגנות, זולת אם מצא שקיימים טעמים מיוחדים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

- שיעור ההוצאות 153. (א) סכום שכר טרחת עורך דין שיפסוק בית המשפט לטובת בעל הדין שזכה בהליך, בכפוף לאמור בתקנת משנה (ג), לא יפחת מן התעריף שנקבע לעניין שכר טרחת עורך דין בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס-2000, זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים, על תשלום סכום נמוך יותר מהסכום האמור.
- (ב) בית המשפט יכלול בשכר טרחת עורך הדין, סכום השווה למס ערך מוסף מקום שבו הזוכה שילם או מחויב לשלם מס ערך מוסף לעורך דינו, זולת אם סבר כי הזוכה רשאי לנכות את מס התשומות בשכר טרחת עורך דינו, ובלבד שלא יפסוק סכום כאמור כרכיב נפרד.
- (ג) בקביעת שיעור ההוצאות יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשווי הסעד שנפסק וביחס שבינו לבין הסכום שנתבע, בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון, במורכבות ההליך, בהשקעת המשאבים בהכנתו ובניהולו ובסכום ההוצאות שהתבקש.
- (ד) בהחלטה יפרט בית המשפט את השיקולים שהנחו אותו בקביעת שיעור ההוצאות.
- הוצאות בהינתן פסק דין בהעדר הגנה 154. ניתן פסק דין בהעדר הגנה ובית המשפט פסק הוצאות, יהיה שיעור שכר הטרחה לפי התעריף המינימלי המומלץ, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.
- הוצאות משפט הגנה 155. (א) בית המשפט יפסוק הוצאות משפט, ובלבד שבעל הדין פירט בסיכומי טענותיו באופן מפורש ומפורט את הוצאות המשפט כפי שנדרשו לצורך ההליך וצירף מסמכים התומכים בכך.
- (ב) סכום הוצאות משפט יהיה צירופם של כל ההוצאות שהוצאו בעין ושנדרשו להליך כפי שיוורה בית המשפט.
- (ג) השופט שנתן את ההחלטה יורה על הוצאות המשפט, זולת אם הדבר נבצר ממנו.
156. סבר בית המשפט כי בעל דין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, באמצעות טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, ובלא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו את הוצאות ההליך בשיעור שימצא לנכון בנסיבות העניין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה.
157. (א) בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע לתת ערובה לתשלום הוצאותיו של נתבע.
- (ב) לא ניתנה הערובה בתוך המועד שהורה, יימחק כתב התביעה.
- פרק י"ט: המצאות**
158. (א) מטרת ההמצאה היא להביא לידיעת הנמען את תוכנו של מסמך שנדרש שיהיה בידיעתו, ולעניין כתב הטענות הראשון המוגש – גם להחיל על הנתבע את מרות בית המשפט.
- (ב) הנמען ייחשב כמי שידוע את תוכנו של מסמך אם הומצא לו לפי תקנות אלה.
159. בתקנות אלה –
- "הודעה אלקטרונית" – הודעה בדבר קיומו של מסמך במערכת נט המשפט הכוללת קישור אליו, שפתיחתו אפשרית באמצעות מנגנון הזדהות;
- "הודעת אימות המסירה" – הודעה שנערכה בידי מוסר המסמך סמוך ככל האפשר לאחר המצאתו, הכוללת פרטים בדבר אופן ההמצאה, ובכלל זה מקום ההמצאה, מועד ההמצאה ושעת ההמצאה ושמו של האדם שהמסמך נמסר לידי;
- "המצאה" – מסירת מסמך לידי הנמען או הגשתו לבית המשפט, לפי העניין;
- "המצאה אלקטרונית" – המצאה באמצעות תקשורת בין מחשבים שדרכה ניתן להעביר או לקבל מסמך אלקטרוני;
- "כתובת דואר אלקטרוני" – כתובת במערכת המאפשרת העברת מסרים אלקטרוניים, שבעליה מפעיל אמצעים סבירים לצורך הגנה על תיבת הדואר שבה מפני שיבוש בעבודתה העלול לפגוע במהימנות המידע שבה;
- "כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת" – כתובת במערכת המשמשת להעברת מסרים אלקטרוניים שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא מאפשרת גישה לכתובת הדואר האלקטרוני רק באמצעות מנגנון הזדהות ומתעדת גישה כאמור ;
- (2) המערכת נוקטת, באורח סדיר, אמצעי הגנה סבירים מפני חדירה אליה ומפני שיבוש בעבודתה, העלולים לפגום במהימנות המידע שבה ;
- "מנגנון הזדהות" – מנגנון מאובטח המשלב אמצעי חומרה ותוכנה, הניתן לשליטתו הבלעדית של בעליו והמאפשר את זיהויו באופן ייחודי ;
- "מסמך אלקטרוני" – מסמך שהוא מסר אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית כהגדרתם בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001, הניתן לשמירה אלקטרונית ולאחזור ;
- "מערכת נט המשפט" – מערכת מחשבים שבאמצעותה פועלים בתי המשפט ומתנהלים הליכים משפטיים.

160. חובת המצאה המציא בעל דין המיוצג בידי עורך דין מסמך לבית המשפט, ימציא עורך הדין את העתקו לבעל הדין שכנגד בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד ההמצאה לבית המשפט או זמן סביר לפני מועד הדיון שנקבע, לפי המוקדם ; אם בעל הדין אינו מיוצג בידי עורך דין, יגיש את המסמך למזכירות בית המשפט, שתפעל להמצאתו.

161. דרכי המצאה ומועדיה :
המצאה אלקטרונית – (1)

(א) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני מבית המשפט לנמען תהיה באמצעות משלוח הודעה אלקטרונית לכתובת הדואר האלקטרוני שהוא ציין בכתרת כתב טענותיו ואם היתה זו כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת, יכול שתהיה אף באמצעות משלוח המסמך האלקטרוני עצמו ; ואולם, אם הנמען מיוצג על ידי משרד עורכי דין שכתובת דואר אלקטרוני שלו שמורה במערכת נט המשפט, משלוח הודעה אלקטרונית או המסמך האלקטרוני כאמור, המצאה תיעשה לכתובת זו ; אם הנמען אינו מיוצג בידי עורך דין, המצאה כאמור יכולה להיות גם באמצעות משלוח הודעה אלקטרונית לטלפון הנייד שהנמען ציין בכתרת כתב טענותיו ;

(ב) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני לבית המשפט תהיה באמצעות מערכת נט המשפט ; המבקש להמציא לבית המשפט מסמך אלקטרוני, ימסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת לצורך המצאה אלקטרונית כאמור בתקנת משנה (א) ;

(ג) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני מעורך דין לעורך דין תהיה באמצעות משלוח המסמך האלקטרוני לכתובת הדואר האלקטרוני של עורך הדין הנמען שצוינה בכתרת כתב טענותיו ועל עורך הדין השולח לוודא את קבלתו בידי עורך הדין הנמען ;

(ד) מועד שליחת המסמך האלקטרוני או ההודעה האלקטרונית, כפי שמופיע בשעון פנימי של מערכת המחשוב של השולח המכויל לפי כללים מקובלים, יהיה מועד ההמצאה של המסמך האלקטרוני, ואם נשלחה הודעה אלקטרונית מבית המשפט לנמען שאינו מיוצג בידי עורך דין כאמור בתקנת משנה (א), מועד פתיחת המסמך האלקטרוני כפי שמופיע בשעון פנימי כאמור יהיה מועד ההמצאה של המסמך האלקטרוני, ואולם אם היה המועד אחרי השעה 17:00 בימים א' עד ה' בשבוע או ביום ו' או ביום מנוחה שנקבע בחיקוק, ייחשב המסמך האלקטרוני כאילו הומצא ביום החול שלאחריו ;

(ה) שליחת ההודעה האלקטרונית או המסמך האלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א) או (ג), לא תיחשב כהמצאה כדין במועד השליחה אם הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-קבלתו או בדבר קבלתו במועד מאוחר יותר ;

(2) המצאה בפקסימיליה –

(א) המצאה של מסמך בפקסימיליה תהיה למספר הפקסימילה שציין הנמען בכתרת כתב טענותיו ;

- (ב) המצאה בפקסימילה מוגבלת למסמך בהיקף של עד חמישה עשר עמודים והיא אינה חלה על המצאת המסמך הראשון המוגש בתיק ועל כתב תביעה וכתב הגנה ;
- (ג) יראו את המועד שצוין באישור משלוח הפקסימילה כמועד ההמצאה ובלבד שבוצע וידוא טלפוני כי המסמך התקבל, ואולם –
- (1) מסמך שהומצא כאמור אחרי השעה 15:00 בימים א' עד ה' בשבוע או ביום ו' או ביום מנוחה שנקבע בחיקוק, יראוהו כאילו הומצא ביום החול שלאחריו ;
- (2) אם השולח הוא בית המשפט ולא בוצע וידוא טלפוני, תיחשב השליחה כהמצאה כדין אלא אם כן הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-קבלת המסמך בפקסימילה ;
- (3) המצאה בדואר – המצאה של מסמך בדואר תהיה באמצעות שליחתו בדואר רשום עם אישור מסירה לכתובת שציין הנמען בכתרת כתב טענותיו או למענו ; באין אפשרות להמציא כאמור – לכתובת הידועה לשולח של מגוריו או עסקו של הנמען ; יראו את מועד המסירה שצוין באישור המסירה כמועד ההמצאה ; מסמך שהומצא למען שהנמען ציין בכתרת כתב טענותיו ולא נדרש, יראוהו כמסמך שהומצא כדין, זולת אם בית המשפט הורה אחרת ;
- (4) המצאה במסירה אישית –
- (א) ההמצאה תהיה במסירת המסמך לידי הנמען שיידרש לאשר את קבלתו בכתב והיא תיעשה באמצעות עורך דין או אדם שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך ; יראו את המועד שצוין בהודעת אימות המסירה כמועד ההמצאה ;
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), יראו מסמך כמסמך שהומצא כדין, אם הוא הונח במקום נראה לעין בסמוך לדלת ביתו או עסקו של הנמען בהתקיים אחד מאלה :
- (1) הנמען סירב לקבל את המסמך או סירב לאשר את קבלתו בכתב ;
- (2) לא נמצא שום אדם שניתן להמציא לו את המסמך לפי תקנות אלה על אף שהשולח פעל בשקידה ראויה וסבירה כדי למסרו.

המצאה באמצעי אלקטרוני לא תחול במקרים אלה : 162.

חריגים להמצאה באמצעי אלקטרוני

- (1) אם זה המסמך הראשון המוגש בתיק או כתב תביעה, יומצא לנמען שאינו בית המשפט בדואר או במסירה אישית, זולת אם היתה הסכמה אחרת בכתב של הנמען ;
- (2) אם השולח הוא אינו בית המשפט והנמען הוא בעל דין שאינו מיוצג בידי עורך דין, זולת אם הנמען נתן את הסכמתו לכך בכתב ;
- (3) על מסמך שבשל טיבו לא ניתן להמציאו באמצעי אלקטרוני.
- (4) על מסמך ראשון המוגש בתיק המתנהל בבית המשפט העליון.
- (א) 163. ההמצאה תהיה ככל האפשר לנמען עצמו ; אם הנמען מיוצג בידי עורך דין, יש להמציא לו במקומו ; אם מינה לשם ההמצאה מורשה מטעמו – ניתן להמציא למורשה במקומו.
- (ב) אם אין אפשרות למצוא את הנמען, די בהמצאת המסמך בביתו לאחד מבני משפחתו הגרים עמו שם ושלפי מראית עין מלאו לו שמונה עשרה שנים.
- (ג) התגורר הנמען מחוץ לתחומי המדינה ויש לו בתחומי המדינה נציג מטעמו המייצג אותו באופן קבוע בקשר לענייניו בישראל, ניתן להמציא לנציג אם התביעה נוגעת לאותו עניין ; תקנה 169 תחול בשינויים המחויבים גם על תקנת משנה זו.

- (ד) אם הנמען היא המדינה, יומצא המסמך למשרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה או הערעור; אם התובענה או הערעור נדונים בבית המשפט העליון – יומצא למשרד פרקליטות המדינה.
- (ה) אם הנמען תאגיד, יומצא המסמך למשרד או למען הרשום של התאגיד, ולתאגיד שהוקם בחוק – למשרדו של מנהל התאגיד.
- (ו) אם הנמען רשות מקומית, יומצא המסמך ללשכת ראש הרשות או למשרד היועץ המשפטי של הרשות.
- (ז) אם לנמען מונה אפוטרופוס, יומצא המסמך לאפוטרופוס שהתמנה לו כדין.
- (ח) אם הנמען כלוא בבית סוהר, יומצא המסמך באמצעות מחלקת האסיר בשירות בתי הסוהר.
- (ט) אם הנמען מדינה זרה כהגדרתה בחוק חסינות מדינות זרות, לרבות נציגות של מדינה זרה, או עובד בהן שהוא בעל חסינות דיפלומטית או קונסולרית, יומצא המסמך לפי חוק חסינות מדינות זרות.
164. (א) נוכח בית המשפט שאי-אפשר להמציא מסמך לנמען בדרך שנקבעה, רשאי הוא להורות על המצאתו בכל דרך אחרת הנראית לו מתאימה בנסיבות העניין.
- (ב) בקשה להוראה על תחליף המצאה תוגש בכתב ויצורף לה תצהיר לאימות הסיבה המונעת את ביצוע ההמצאה בדרך שנקבעה ויחולו ההוראות האלה:
- (1) אם הנמען הוא תושב ישראל שאין לו מען ידוע, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הנמען נמצא בישראל ולא ידוע לו היכן בדיוק הוא מתגורר, ויצרף תדפיס של פרטי הנמען ממרשם האוכלוסין;
- (2) אם הנמען הוא תושב ישראל ויש לו מען בתחומי מדינת ישראל אך לא היה ניתן להמציא לו את המסמך, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הוא נמצא בישראל ויצרף תדפיס ממרשם האוכלוסין; כמו כן יציין בתצהיר את הפעולות שבהן נקט כדי להמציא לו את המסמך.
- (3) אם הנמען אינו תושב ישראל אך נמצא בתחומי המדינה, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הנמען נמצא בישראל ויצרף ראייה על כך, וכן יציין את הפעולות שנקט כדי להמציא לו את המסמך.
- (ג) (נמחקה)
165. (א) אישור המשלוח בפקסימילה, אישור המסירה בדואר והודעת אימות המסירה יישמרו בידי השולח והעתקם יוגש לבית המשפט לפי הצורך או לפי החלטת בית המשפט.
- (ב) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הוראות טכניות בעניין אופן הגשת מסמך אלקטרוני ובין השאר בדבר מאפייני מסמך אלקטרוני ומצורפיו, דרישות חומרה ותוכנה, דרישות צורניות וכן בדבר דרכי תשלום אגרת בית משפט או כל תשלום שיש לשלם לבית המשפט, לפי תקנות אלה והכול לצורכי פרק זה.
166. בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה בהתקיים אחד מאלה ובכפוף לתקנות 167 ו-168:
- (1) נקבע בחיקוק שמבחינה בין-לאומית בית משפט בישראל מוסמך לדון בהליך פלוני או אם הוסכם בין בעלי הדין על סמכות כאמור;
- (2) מבוקש סעד נגד אדם שמקום מושבו הוא בתחום המדינה;
- (3) נושא התובענה הוא מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (4) התובענה היא בקשר לחוזה, ומתקיים אחד מהמקרים האלה:
- (א) החוזה, כולו או מקצתו, נעשה או הופר בתחום המדינה או שנשללה האפשרות לקיימו בתחומה;
- (ב) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל;
- (א4) התובענה מבוססת על מעשה או על מחדל שאירע בתחום המדינה;
- (5) התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, משירות או מהתנהגות של הנתבע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל וכן ושהנתבע, או אדם קשור לו, עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-

לאומיים בהיקף משמעותי; לעניין זה, "אדם קשור" – אם הנתבע הוא תאגיד, כל אחד מאלה:

- (1) אדם השולט בתאגיד;
- (2) תאגיד הנשלט בידי אדם כאמור בפסקה (1);
- (3) תאגיד הנשלט בידי מי מהאמורים בפסקאות (1) ו-(2);
- (6) מבוקש צו מניעה לגבי דבר הנעשה או עומד להיעשות בתחום המדינה, או מבוקש למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבוקשים דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;
- (7) מבוקש לאכוף פסק-חוק, כהגדרתו בחוק אכיפת פסקי-חוק, או פסק בוררות חוק כהגדרתו בחוק הבוררות או מבוקש להכיר בהם;
- (8) מבוקש שלא לאכוף פסק בוררות חוק, כהגדרתו בחוק הבוררות, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות ליכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה שבה ניתן הפסק;
- (9) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש או נכון בתביעה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר;
- (10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין בתובענה שלגבי אחת מעילותיה באותה תובענה נגדו יש זיקה מהזיקות המפורטות בתקנה זו.
167. (א) בעל דין המעוניין להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, יגיש בקשה בכתב לשם קביעת דרך ביצוע ההמצאה; בתצהיר התומך בבקשה יפורטו העובדות המבססות את עילת התביעה, העובדות המבססות את עילת ההמצאה מחוץ לתחום המדינה ופירוט המקום שבו נמצא הנמען או ייתכן שנמצא.
- (ב) בית המשפט יורה על דרך ביצוע ההמצאה, לרבות הגשת כתבי הטענות, והוא רשאי להורות שבנסיבות העניין אין להמציא את המסמכים מחוץ לתחום המדינה.
168. הומצא לבעל דין כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לכפור בסמכות בית המשפט לדון בתובענה או לטעון כי הפורום הישראלי אינו הפורום הנאות לדון בתובענה; רצה הנתבע לכפור או לטעון כאמור, יגיש בקשה בכתב לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת כתב ההגנה; עשה כן, יימנה המועד להגשת כתב ההגנה מיום ההחלטה בבקשה.
169. כפר הנתבע בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, טען להיותו של הפורום הישראלי פורום בלתי נאות או מינה עורך דין בישראל לשם כך, לא יהיה ניתן להמציא לו את כתבי הטענות בתחום המדינה, אם הגיע לישראל והוא שוהה בה לצורך הדיון; כמו כן לא יהיה ניתן להמציא לעורך הדין המייצג אותו, ולא יראו בכל פעולה שלו או של עורך דינו ויתור על הכפירה בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, זאת עד ארבעה עשר ימים לאחר מתן החלטה בטענות הנתבע בעניין זה, או מועד אחר כפי שיורה בית המשפט בעת מתן ההחלטה.

פרק כ': הוראות כלליות

סימן א': ייצוג בעלי דין ופסולי דין

170. כל פעולה בבית משפט הנדרשת מבעל דין או המותרת לו לפי דין, רשאי הוא לעשותה בעצמו או בידי עורך דין שמינה לכך כדין, והוא כשאינן הוראה מפורשת אחרת בכל דין.
- 170א. עורך דין המייצג בעל דין, יצרף לכתב הטענות הראשון את ייפוי הכוח מטעם בעל הדין.
171. (א) משרד עורכי דין שבו עורכי דין המייצגים בבית המשפט, ימציא לבית המשפט את רשימת עורכי הדין שבמשרד המייצגים בבית המשפט ואת מספר הרישיון של כל אחד מהם וכן את שם עורך הדין במשרד שיורשה להוסיף לרשימה או לגרוע ממנה.
- (ב) תקנה זו תחול בהתאמה על פרקליטות המדינה, על פרקליטויות המחוז ועל לשכות משפטיות.
- (ג) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.

172. בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי לבטל את יפוי הכוח של עורך דינו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט ולכל שאר בעלי הדין; עורך דין רשאי להפסיק את הייצוג ברשות בית המשפט בלבד.

172א. בית המשפט רשאי למנות לפסול-דין, או למי שזקוק לאפטרופוס, אפטרופוס-לדין שייצגו ייצוג מלא בכל ההליכים בבית המשפט.

סימן ב': טענות פסלות

173. (א) בקשה לפסלות שופט לפי סעיף 77א לחוק תוגש בכתב או אם הועלתה במהלך הדיון תישמע בעל פה, מיד לאחר שנודע לבעל הדין על עילת הפסלות ולפני כל טענה אחרת.

(ב) החליט בית המשפט לדחות את טענת הפסלות, ימשיך את הדיון כסדרו, זולת אם הורה אחרת.

174. (א) ערעור על החלטה בדבר פסלות שופט יוגש בכתב לבית המשפט העליון בתוך ארבעה עשר ימים ממועד המצאת ההחלטה; הערעור יפרט את עיקרי נימוקי התנגדותו של בעל הדין להחלטה, ויצורפו לו תצהיר המאמת את העובדות שביסוד הבקשה, עותק מבקשת הפסלות, פרוטוקול הדיון בבקשה, וההחלטה נושא הערעור.

(ב) עותק מהערעור וכל המסמכים שצורפו לו יומצאו לכל שאר בעלי הדין בו ביום.

(ג) בעלי הדין האחרים רשאים להשיב לערעור.

(ד) התקנות בדבר בקשה בכתב לפי פרק ח' יחולו בשינויים המחויבים גם על ערעור לפי תקנה זו.

(ה) נשיא בית המשפט העליון רשאי לבקש מהשופט, שעל החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.

(ו) הוחלט בערעור להעביר את הדיון בתובענה לשופט אחר, רשאי הוא לדון בה מן השלב שאליו הגיע השופט הקודם או מכל שלב אחר שייראה לו נכון וצודק בנסיבות העניין.

סימן ג': שונות

175. הנחיות טכניות שיורה מנהל בתי המשפט לפי תקנות אלה יפורסמו בהודעה ברשומות ובאתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט.

175א. (א) ככלל יש לקיים כל דיון הקבוע בבית המשפט במועד שנקבע.

(ב) פנייה לשינוי מועד דיון תוגש כשהיא ערוכה לפי טופס 10 שבתוספת הראשונה, בצירוף המסמכים המאמתים את העובדות המפורטות בפנייה.

(ג) טעמים כגון שיקולי נוחות, הסכמת בעלי הדין, עומס עבודה, קיום משא ומתן לפשרה או הליך גישור שנמשך למעלה משישה חודשים או תקופה ארוכה יותר כפי שהורה בית המשפט לפי סעיף 79ג לחוק, לא יהוו, ככלל, עילה מספקת לשינוי מועד הדיון.

(ד) בפנייה לשינוי מועד דיון שביסודה נסיבות אישיות של בעל דין או בא-כוחו יבחן בית המשפט אם היה ניתן למצוא פתרון סביר אחר שיאפשר את קיום הדיון או את הקדמתו.

(ה) פנייה לשינוי מועד הדיון עקב קיומם של כמה דיונים באותו מועד תוגש בסמוך למועד שבו נודע קיומו של דיון מקביל; פנייה שלא תוגש כאמור יכול שתידחה מטעם זה בלבד; שינוי מועד דיון בשל קיומו של דיון מקביל ייעשה רק אם מתברר כי לא ניתן לקיים את שני הדיונים במועדם תוך מיצוי אמצעים סבירים אחרים.

(ו) בכל החלטה בפנייה לשינוי מועד דיון יבחן בית המשפט, בין השאר, את מספר הפניות הקודמות שהוגשו בתיק, את טעמי הדחיות, את משך הזמן שבו התיק תלוי ועומד, ואת המועד שבו הוגשה הבקשה.

(ז) בית המשפט רשאי לחייב את הפונה בהוצאות לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה אם סבר שהנסיבות מצדיקות זאת.

176.	(א)	בית המשפט רשאי לתת בכל עת הוראות לכל עניין שבסדרי הדין וכן לתקן כל פגם או טעות בכל הליך לרבות בעניין שהוכרע לפי תקנה 33(ד) אם ראה לנכון צורך בכך לשם הגשמת מטרת תקנות אלה.	סמכות כללית של בית המשפט למתן הוראות
	(ב)	בית המשפט רשאי לתת הוראות בדבר היקף כתב טענות; נקבע בתקנות אלה או בכל חיקוק זמן לעשיית דבר או להימנע מעשיית דבר או מדד להיקף כתב טענות, יחול האמור כל עוד בית המשפט לא הורה אחרת מטעמים מיוחדים.	
	(ג)	מועד שהורה עליו בית המשפט לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריך מזמן לזמן.	
177.		עוזר משפטי של שופט רשאי באישור השופט לפעול כמפורט להלן, ולגבי פסקאות (3) עד (6) הוא רשאי לפעול כאמור לפי הנחיה פרטנית של השופט:	עוזר משפטי
	(1)	לקבוע מועדי דיון ולשנותם, להאריך מועדים להגשת מסמכים, בקשות וכתבי בי-דין אחרים, ובלבד שמדובר בבקשה המוגשת בהסכמת הצדדים ושאינו מדובר במועדים שנקבעו בחיקוק;	
	(2)	להעביר לתגובת המשיב בקשה שהגיש בעל דין, למעט בקשה שהעברתה לתגובת בעל הדין שכנגד טעונה החלטת שופט לפי דין, ובלבד שלא יקצוב העוזר המשפטי מועד לתגובה השונה מן המועד הקבוע בדין;	
	(3)	להביא לפני בעלי הדין הצעות להסדר דיוני של השופט שיש בו כדי לקדם ולייעל את הטיפול והדיון בתובענה;	
	(4)	להעביר לבעלי הדין הנחיות מוקדמות של שופט לדיון בתובענה או החלטות והנחיות של נשיא בית המשפט;	
	(5)	להביא לפני בעלי הדין הצעות של שופט להפניית התובענה למנגנון חלופי ליישוב סכסוך;	
	(6)	להציע לבעלי הדין לפי הנחיית השופט להסכים למינוי מומחה לפי כל דין.	
178.	(א)	תצהיר יהיה ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להעיד מתוך ידיעתו הוא; בתצהיר המצורף לכתב טענות רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב ידיעתו או אמונתו ובלבד שיציין את מקור אמונתו או ידיעתו.	תצהיר
	(ב)	דין מצהיר בתצהיר חלף עדות ראשית כדין עד במשפט, ואולם התצהיר ייחשב כראיה רק אם המצהיר התייצב לחקירה נגדית.	
	(ג)	נמנע המצהיר מלהתייצב לחקירה על תצהיר שצורף לכתב טענות – לא ישמש תצהירו ראיה לטובת בעל הדין שהגיש אותו, אלא ברשות בית המשפט שתינתן מטעמים מיוחדים.	
	(ד)	בית המשפט רשאי בכל עת לדרוש מיוזמתו את ההתייצבות של מצהיר לשם חקירה.	
179.	(א)	המועד הקובע לתחילת מניין הימים לפרק הזמן שנקבע הוא יום המצאת המסמך כמפורט בתקנות אלה; אם ניתנה החלטה במעמד בעלי הדין, יימנה המועד ממועד הדיון.	מניין הימים
	(ב)	תקופת פגרה של בית המשפט לא תובא במניין הימים שנקבעו בתקנות אלה או שנקבעו בידי בית המשפט, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.	
180.	(א)	חלק א' לתקנות אלה יחול על כל עניין אזרחי המובא לפני בית משפט.	תחולה, הוראת מעבר ותחילה
	(ב)	חלק ב' לתקנות אלה יחול על כל עניין אזרחי המובא לפני בית משפט, זולת אם נקבעו בדין בעניין פלוני סדרי דין מיוחדים אחרים.	
	(ג)	תחילתן של תקנות אלה ביום י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021) (להלן – יום התחילה) והן יחולו על הליך לרבות ערעור, שנפתח ביום התחילה או לאחריו, ולעניין ערעור – אם ההחלטה שעליה מבקשים לערער ניתנה לפני יום התחילה והמועד האחרון להגשת בקשת רשות ערעור או ערעור לפי תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הוא ביום התחילה או לאחריו, ניתן להגיש בקשת רשות ערעור או ערעור לפי המועד הקבוע בתקנות אלה; ואולם ההוראות האלה יחולו מיום התחילה:	

- (1) על הליכים שנפתחו ערב יום התחילה – חלק א', ובחלק ב' – תקנות 30, 31 ו-33 בפרק ג', פרקים ה' עד ז', תקנות 50 עד 55 בפרק ח', י"א, י"ב, ט"ז, י"ח, י"ט, כ' וכל תקנה אחרת שבית המשפט הורה לבעלי הדין לקיימה;
- (2) על הליכים שטרם הוגש בהם כתב תשובה וטרם חלף המועד להגשתו – יחול נוסף על האמור בפסקה (1) פרק ט';
- (3) על הליכים שנקבעה לגביהם ישיבת קדם-משפט במועד המאוחר בשישים ימים מיום התחילה יחולו נוסף על האמור בפסקה (1) פרקים ח', י' וי"ג.

תוספת ראשונה

(לפי תקנה 10, 15, 17, 36, 79, 89, 96, 114, 122)

- טופס 1 (תקנה 15) כתב ויתור על סודיות – כללי
- טופס 1א (תקנה 15) כתב ויתור על סודיות – נפגע שנפטר
- טופס 1ב (תקנה 15) כתב ויתור על סודיות – קטין
- טופס 2 (תקנה 10) הזמנה לדין הואיל ו הגיש כתב תביעה זה נגדך, אתה מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך שישים ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, ובתביעה שעניינה רשלנות רפואית בתוך מאה ועשרים ימים מיום שהומצאה לך הזמנה כאמור, ולגבי דיון במסלול מהיר – בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה כאמור. לתשומת לבך, אם לא תגיש כתב הגנה אזי לפי תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, תהיה לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.
- טופס 3 (תקנה 17) שאלון לתובע בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף תובע בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף יענה בתצהיר על הפרטים והשאלות המפורטים להלן אם הם נוגעים לעניין ויעברם לבעל הדין שכנגד:
- (1) תאריך לידה;
- (2) שמות קודמים;
- (3) פרטי קופות חולים ותחנות לבריאות המשפחה (טיפת חלב) בעבר ובהווה;
- (4) פרטי הרופא או המוסד;
- (5) אשפוזים וטיפולים בעבר או בהווה – פרטי בית החולים, המועד וסיבת האשפוז או הטיפול;
- (6) תרופות שנוטל באופן קבוע;
- (7) האם עבר תאונות בעבר? אם כן – מתי ומה טיב הפגיעה;
- (8) האם הגיש תובענות קודמות לחברת ביטוח או לבית המשפט לפיצויים בשל נזק גוף? אם כן – פירוט;
- (9) האם סובל ממחלות כרוניות או קשות או מנכות שלא עקב האירוע? אם כן – פירוט;
- (10) האם היה בטיפול פסיכיאטרי או פסיכולוגי אי פעם? אם כן – פירוט;
- (11) האם הגיש אי פעם תביעה למוסד לביטוח לאומי, לקצין התגמולים או לשירות התעסוקה, ואם כן – פרטיה ותוצאותיה;
- (12) פירוט ההטבות שהתקבלו בעקבות האירוע מכל גורם שהוא, לרבות ביטוח לאומי;
- (13) פרטי מוסדות חינוך שבהם למד וההשכלה;
- (14) פרטי כל מקומות העבודה, תקופת העבודה והתפקיד;
- (15) נתוני השתכרות מלאים משנתיים שלפני האירוע עד הגשת כתב התביעה;
- (16) תקופת היעדרות מלאה או חלקית מהעבודה;
- (17) אם שירת בצבא ההגנה לישראל – מספר אישי ותקופת השירות;

(18) האם היתה הזדקקות לעזרת הזולת לאחר האירוע וכתוצאה ממנו ומה העזרה שלה נזקק לפני האירוע.

טופס 4 (תקנה 36) (לפי תקנה 36 לתקנות סדר הדין האזרחי) דיווח לבית המשפט בדבר הדיון המקדמי

טופס 4א (תקנה 54) הזמנה לדין

טופס 5 (תקנה 79) תצהיר לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר

טופס 6 (בוטל)

טופס 7 (תקנה 96) כתב התחייבות עצמית – סעד זמני

טופס 8 (תקנה 114) בית המשפט השלום / המחוזי ב הודעה בדבר צו כניסה לחצרים

דע כי בתיק מס' – נגד :

1. מונה כונס נכסים זמני, שהוסמך לבצע חיפוש ואיתור / צילום / העתקה / תפיסה, החזקה, שמירה, ניהול והשבחה של נכסים המצויים בחצרים שבהחזקתך או באחריותך וכן להפעיל לגבי הנכסים כל סמכות, כוח או זכות הנתונים לבעל הנכסים או למחזיק בהם, לרבות ניהול הליכים משפטיים בנוגע להם וחתימה על כל מסמך בקשר אליהם;

2. הוצא צו המורה לך לאפשר לכונס הנכסים הזמני להיכנס לחצרים כדי לבצע את הפעולות האמורות וכן להימנע מכל פעולה העלולה להפריע או לעכב את הכונס מביצוע הצו.

קרא בעיון את ההוראות האלה :

1. הכניסה לחצרים והפעולות שיבוצעו בהם ייערכו בנוכחותך ובנוכחות שני עדים, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת או אם תאשר בכתב שאינך מעוניין בנוכחות עדים;

2. פעולות במחשב או במידע המצוי במחשב יבוצעו רק לפי היתר מפורש, שצוין בצו של בית המשפט, ובידי בעל תפקיד מיומן לביצוע פעולות במחשב, זולת אם הסכמת לבצע את החיפוש בעצמך;

3. אתה רשאי להעיר את הערותיך לגבי הכניסה לחצרים והפעולות שבוצעו בהם, והן יופיעו בדיון וחשבון שיוגש לבית המשפט;

4. חלה על כונס הנכסים הזמני ועובדיו חובת סודיות לגבי הנכסים, המסמכים והמידע המגיעים אליהם במסגרת תפקידם, והם אינם רשאים לעשות בהם שימוש או לגלותם לאדם אחר, עד הדיון בבית המשפט שבו יוחלט מה ייעשה בהם.

שים לב :

1. אם תסרב לאפשר כניסה, תפר צו של בית המשפט, ויהיה ניתן לזמן אותך לבית המשפט ולהטיל עליך קנס או מאסר לשם ביצוע הצו, לפי פקודת בזיון בית המשפט;

2. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים, הדבר עלול לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי;

3. אתה זכאי להתייעצות טלפונית עם עורך דין במגבלות האפשר;

4. אתה רשאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים.

יום :

טופס 9 (תקנה 122) כתב ערבות להבטחת אחריות של כונס נכסים

טופס 10 (תקנה 175א) פנייה לשינוי מועד הדיון

תוספת שנייה

(תקנה 37(יא))

בתי המשפט שבהם תתקיים פגישת מהו"ת

תוספת שלישית

(תקנה 135)

סכומי הערובה להבטחת הוצאות המשיב בערעור

בית המשפט העליון

טור ד' סכום ערובה בשקלים חדשים	טור ג' סוג עניין	טור ב' סוג תיק	טור א' סוג הליך
35,000	ערעור אזרחי – כללי	ע"א	1. ערעור אזרחי
20,000	ערעור על פסק דין שניתן בתביעה לפיצויים בשל נזק גוף, לרבות תביעה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, שהוגש בידי ניזוק בעניין גובה הנזק	ע"א	2. ערעור אזרחי
15,000	ערעור על החלטת פסלות לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט)	ע"א	3. ערעור אזרחי
5,000	ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 (להלן – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי) או לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס- 1980 (להלן – פקודת פשיטת הרגל) שהגיש חייב באותו הליך	ע"א	4. ערעור אזרחי
7,500	ערעור על החלטה לפי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז- 1977 (להלן – חוק	ע"א	5. ערעור אזרחי

	העונשין)		
20,000	בקשת רשות ערעור – כללי	רע"א	6.רשות ערעור אזרחי
25,000	בקשת רשות ערעור על פסק דין שניתן בערעור	רע"א	7.רשות ערעור אזרחי
5,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"י-1950 (להלן – חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)), חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן – חוק הנכים (תגמולים ושיקום)), חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התשי"ל-1970, חוק המשטרה (נכים ונספים), התשמ"א-1981, או לפי חוק שירות בתי הסוהר (נכים ונספים), התשמ"א-1981	רע"א	8.רשות ערעור אזרחי
10,000	בקשת רשות ערעור על החלטה של בית משפט מחוזי בערעור על פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות	רע"א	9.רשות ערעור אזרחי
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או של חייב לפי פקודת פשיטת הרגל	רע"א	10.רשות ערעור אזרחי

	שהגיש חייב באותו הליך		
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 (להלן – חוק למניעת אלימות במשפחה)	רע"א	11. רשות ערעור אזרחי
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001 (להלן – חוק מניעת הטרדה מאיימת)	רע"א	12. רשות ערעור אזרחי
פטור	בקשת רשות ערעור לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954 (להלן – חוק נכי המלחמה בנאצים) או לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957 (חוק נכי רדיפות הנאצים)	רע"א	13. רשות ערעור אזרחי
7,500	בקשת רשות ערעור על החלטה לפי סעיף 77 לחוק העונשין	רע"א	14. רשות ערעור אזרחי
פטור	בקשת רשות ערעור על החלטה לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972 (להלן – חוק הסיוע המשפטי)	רע"א	15. רשות ערעור אזרחי
15,000	בקשת רשות ערעור משפחה – כללי	בע"מ	16. בקשת רשות ערעור משפחה
פטור	בקשת רשות ערעור לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981 (להלן – חוק אימוץ ילדים)	בע"מ	17. בקשת רשות ערעור משפחה

פטרור	בקשת רשות ערעור על החלטה לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך- 1960 (להלן – חוק הנוער (טיפול והשגחה))	בע"מ	18.בקשת רשות ערעור משפחה
3,000	בקשת רשות ערעור משפחה בעניין משמורת או מזונות קטינים	בע"מ	19.בקשת רשות ערעור משפחה
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק למניעת אלימות במשפחה	בע"מ	20.בקשת רשות ערעור משפחה
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת	בע"מ	21.בקשת רשות ערעור משפחה
30,000	ערעור בעניין עתירה מינהלית או תובענה מינהלית – כללי	עע"מ	22.ערעור עתירה מינהלית או תובענה מינהלית
15,000	ערעור בעניין עתירה מינהלית לפי פרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (להלן – חוק בתי משפט לעניינים מינהליים)	עע"מ	23.ערעור עתירה מינהלית
10,000	ערעור בעניין עתירה מינהלית לפי פרט 12 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים	עע"מ	24.ערעור עתירה מינהלית
3,000	ערעור בעניין עתירה מינהלית שעניינה דיוור ציבורי לפי פרט 13 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים	עע"מ	25.ערעור עתירה מינהלית

15,000	ערעור על החלטת פסלות לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט	עע"מ	26. ערעור עתירה מינהלית
15,000	בקשת רשות ערעור מינהלי – כללי	בר"מ	27. בקשת רשות מינהלי
5,000	בקשת רשות ערעור מינהלי על החלטת בית משפט לעניינים מינהליים בערעור על החלטת בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה לישראל)	בר"מ	28. בקשת רשות מינהלי
פטור	בקשת רשות ערעור מינהלי על החלטת בית משפט לעניינים מינהליים בערעור על החלטת בית הדין לביקורת משמורת לפי חוק הכניסה לישראל או לפי חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 (להלן – חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט))	בר"מ	29. בקשת רשות מינהלי
10,000	ערעור על פסק דין של רשם בית המשפט העליון	ע"ר	30. ערעור רשם
פטור	ערעור על החלטה אחרת של רשם בית המשפט העליון	ע"ר	31. ערעור רשם

בית המשפט המחוזי

סוג הליך	סוג תיק	סוג עניין	סכום ערובה
32. ערעור אזרחי	ע"א	ערעור הנדון לפני הרכב על החלטת בית	20,000

	בית משפט השלום		
15,000	ערעור הנדון לפני דן יחיד על החלטת בית משפט השלום	ע"א	33. ערעור אזרחי
7,500	ערעור על החלטה לפי סעיף 49 לחוק בתי המשפט	ע"א	34. ערעור אזרחי
7,500	ערעור על החלטה לפי סעיף 77 לחוק העונשין	ע"א	35. ערעור אזרחי
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק למניעת אלימות במשפחה	ע"א	36. ערעור אזרחי
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת	ע"א	37. ערעור אזרחי
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה)	ע"א	38. ערעור אזרחי
פטור	ערעור לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) או לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום)	ע"ו	39. ערעור אזרחי
פטור	ערעור לפי חוק נכי המלחמה בנאצים או לפי חוק נכי רדיפות הנאצים	ע"ו	40. ערעור אזרחי
3,000	ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שמגיש חייב	עחד"פ	41. ערעור חדלות פירעון
6,000	ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שמגיש נושה	עחד"פ	42. ערעור חדלות פירעון
2,500	ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שמגיש עובד	עחד"פ	43. ערעור חדלות פירעון
8,000	ערעור על החלטת	עחד"פ	44. ערעור חדלות

	נאמן או מנהל הסדר בתאגיד לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי		פירעון
8,000	ערעור לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983 (להלן פקודת החברות) על החלטה של בעל תפקיד	פר"ק	45. ערעור פירוקים
8,000	ערעור על החלטת בעל תפקיד בתאגיד בהקפאת הליכים שמונה לפי סעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999	פר"ק	46. ערעור פירוקים
2,500	ערעור לפי פקודת החברות שהגיש עובד	פר"ק	47. ערעור פירוקים
3,000	ערעור לפי פקודת פשיטת הרגל שמגיש חייב	פש"ר	48. ערעור פשיטות רגל
6,000	ערעור לפי פקודת פשיטת הרגל שמגיש נושה	פש"ר	49. ערעור פשיטות רגל
3,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שהגיש חייב	רחדל"פ	50. רשות ערעור חדלות פירעון
6,000	בקשת רשות ערעור לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שהגיש נושה	רחדל"פ	51. רשות ערעור חדלות פירעון
פטור	ערעור על החלטת רשם שאינו רשם בכיר	ע"ר	52. ערעור על החלטת רשם
7,500	ערעור שונה אזרחי – כללי	עש"א	53. ערעור שונה אזרחי
10,000	ערעור על החלטת רשם הפטנטים	עש"א	54. ערעור שונה אזרחי

	והמדגמים לפי פקודת הפטנטים והמדגמים, או לפי חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967		
7,500	ערעור על החלטת רשם העיצובים לפי חוק העיצובים, התשע"ז-2017, ערעור על החלטת רשם סימני המסחר לפי פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972, או לפי חוק הגנת כינויי מקור וציונים גאוגרפיים, התשכ"ה-1965	עש"א	55. ערעור שונה אזרחי
15,000	ערעור על החלטת המפקח על לשכת רישום מקרקעין לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969	עש"א	56. ערעור שונה אזרחי
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק הסיוע המשפטי	עש"א	57. ערעור שונה אזרחי
7,500	רשות ערעור אזרחי – כללי	רע"א	58. רשות ערעור אזרחי
פטור	רשות ערעור על החלטה לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת	רע"א	59. רשות ערעור אזרחי
15,000	ערעור משפחה – כללי	עמ"ש	60. ערעור משפחה
7,500	ערעור בעניין משמורת או מזונות קטינים	עמ"ש	61. ערעור משפחה
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק למניעת אלימות במשפחה	עמ"ש	62. ערעור משפחה
פטור	ערעור על החלטה לפי חוק מניעת הטרדה	עמ"ש	63. ערעור משפחה

	מאיימת		
פטור	ערעור לפי חוק אימוץ ילדים	עמ"ש	64. ערעור משפחה
7,500	רשות ערעור משפחה – כללי	רמ"ש	65. רשות ערעור משפחה
3,000	רשות ערעור בעניין משמורת או מזונות קטינים	רמ"ש	66. רשות ערעור משפחה
פטור	רשות ערעור על החלטה לפי חוק למניעת אלימות במשפחה	רמ"ש	67. רשות ערעור משפחה
פטור	רשות ערעור על החלטה לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת	רמ"ש	68. רשות ערעור משפחה
פטור	רשות ערעור לפי חוק אימוץ ילדים	רמ"ש	69. רשות ערעור משפחה
10,000	רשות ערעור לפי חוק הבוררות, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק הבוררות)	רע"ב	70. רשות ערעור בורות
5,000	רשות ערעור על החלטה של בית משפט לתביעות קטנות	רת"ק	71. רשות ערעור תביעות קטנות
10,000	ערעור – כללי	עמ"נ	72. עניינים מינהליים
2,000	ערעור על החלטת בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל	עמ"נ	73. עניינים מינהליים
פטור	ערעור על החלטת בית הדין לביקורת משמורת לפי חוק הכניסה לישראל או חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט)	עמ"נ	74. עניינים מינהליים
פטור	ערעור על החלטת ועדת ערר לפי סעיף 2(ט) לחוק שירותי	עמ"נ	75. עניינים מינהליים

	הסעד, התשי"ח-1958		
פטור	ערעור על החלטת רשם שאינו רשם בכיר	ע"ר	76. עניינים מינהליים
10,000	ערעור שונה מינהלי – כללי	עש"א	77. עניינים מינהליים
2,000	רשות ערעור מינהלי – כללי	רע"מ	78. עניינים מינהליים

בית משפט השלום

סוג הליך	סוג תיק	סוג עניין	סכום ערובה
79. ערעור על החלטת רשם	ע"ר	ערעור על החלטת רשם שאינו רשם בכיר	פטור
80. רשות ערעור על פסק בוררות	רע"ב	רשות ערעור לפי חוק הבוררות	7,500
81. חדלות פירעון	עחד"פ	ערעור על החלטת ממונה לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי	2,000
כלל הערכאות	כל סוגי הליכי הערעור	הליך שהגיש בעל דין שבאותו הליך הלשכה לסיוע משפטי כמשמעותה בחוק הסיוע המשפטי מייצגת אותו	שליש מהסכום שנקבע להליך המפורט בתוספת זו ולא יותר מ-5,000